

KOOSKÕLASTUSTABEL

I kooskõlastusring

Kooskõlastaja või arvamuse esitaja	Eelnõu paragrahv, lõige, punkt	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/arvestatud osaliselt/selgitatud
Alkoholiseaduse muudatused			
Justiits- ja Digiministeerium		Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on esitanud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokratia vähendamine) eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.	
		Eelnõu § 1 p-ga 5 täpsustatakse täisealisuse tuvastamise regulatsiooni alkohoolse joogi üleandmisel. Kavandatava muudatuse puhul on oluline veenduda, kas sõnastus katab ära ka isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) § 18 ¹ lg 1 ¹ sätestatud eesti.ee äpi kaudu isiku tuvastamise, mis jõustus 06.07.2025. Selles osas palume täiendada ka seletuskirja, et isiku tuvastamine on võimalik eesti.ee äpi kaudu.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Lisame täiendava vanuse tuvastamise võimaluse läbi dokumendi kasutaja isikusamasuse kontrollimisega, mis vastab ITDS-is toodud nõuetele.

	<p>Eelnõu § 1 p-ga 6 muudetakse alkoholiseaduse (AS) § 62 lõike 1 sõnastust, jättes välja sõna „kassaaparaadis“.</p> <p>Eelnõuga kavandatakse alkoholiseaduse, elektroonilise side seaduse, lõhkematerjaliseaduse, riigilõivuseaduse, tarbijakaitseseaduse, tubakaseaduse, turismiseaduse ja väärismetalltoodete seaduse muudatused, mille jõustumisel seadusena vabanevad ettevõtjad liialt bürokraatlike nõuete täitmisest. Tegemist on kobareelnõuga, mis tähendab, et loetletud seaduste muutmine ei ole omavahel seotud muul viisil kui bürokraatia vähendamise eesmärgi kaudu.</p> <p>Seletuskirja kohaselt on tegemist tehnilise muudatusega, millega kaotatakse väärteokoosseisust sõna „kassaaparaat“. Tulenevalt §-s 44 tehtavast muudatusest, millega kaotatakse kassaaparaadi kohustus, ei ole otstarbekas viidata enam kassaaparaadile, kuna on lubatud kasutada ka teisi lahendusi tehingu fikseerimiseks. Muudatuse järel rakendub sanktsioon edaspidi olukorras, kus tehing on jäetud fikseerimata lähtuvalt muudetavast §-st 44.</p> <p>Kui vaadata kehtivas AS-s oleva § 62 sõnastust tervikuna, tõstatame laiemat probleemi seoses juriidilise isiku karistusemääraga.</p> <p>Füüsilise isiku karistusemäär §-s 62 on kuni 200 trahviühikut ehk 1600 eurot (8x200). KarS üldosa § 47 kohaselt on maksimaalne võimalus füüsilise isiku osas</p>	<p>Selgitatud. Käesolev eelnõu on kiireloomuline ja trahvimäärade muutmist selle eelnõuga ei käsitleta. Aktiivselt tegutseb teadlikult turvalisem töörihm (STAD), mis keskendub turvalisuse suurendamisele ja mille töö käigus on tõstatatud mitmeid antud teemat puudutavaid küsimusi. Töörühma tegevusega paralleelselt viiakse läbi ka õigusanalüüsi, milles käsitletakse sanktsioonidega seonduvat teemat põhjalikumalt. Juhul, kui eelnimetatud analüüsi järel alustatakse alkoholiseaduse muutmist, siis vaadatakse üle ka trahvimäärade muutmisevajadus.</p>
--	---	---

		<p>kuni 300 trahviühikut ehk 2400 eurot (8x300). Seega on kehtivas sättes karistusmäär maksimaalsele määrale võrdlemisi lähedal.</p> <p>Juriidilise isiku karistus on aga kuni 3000 eurot ehk füüsilise isiku karistusmäärast vaid 1400 eurot rohkem. Kui vaadata karistusseadustiku (KarS) § 47 lõiget 2, siis selle kohaselt on võimalik juriidilist isikut karistada kuni 400 000 euro suuruse rahatrahviga. Ehk AS § 62 lõikes 2 ettenähtud juriidilise isiku karistusmäär jääb lubatud maksimaalmäärast 133 korda madalamaks. Samas kui füüsilise isiku karistusmäär on maksimaalsest madalam vaid 1,5 korda.</p> <p>Seega füüsilise isiku karistusmäär on maksimaalsele karistusmäärale võrdlemisi lähedal, juriidilise isiku määr jääb aga väga kaugemale. Tegemist on ilmselge ebaproportsionaalsusega.</p> <p>KarS võeti vastu 2001. a ning see jõustus 2002. a 1. septembril. KarS §-ga 47 nähti ette piirid, millest eriseadustes väärteo sanktsioonimäärade kavandamisel tuleb lähtuda. KarS § 47 lõikes 2 sätestati, et juriidilisele isikule väärteo eest määratav rahatrahv võib olla vahemikus 500–50 000 krooni (32–3200 eurot).</p> <p>AS algtekstis, mis jõustus 01.09.2002 on §-s 62 ettenähtud karistusmäär juriidilisele isikule kuni 30 000 krooni ehk ümardatult 2000 eurot (see ümardus tehti euro kasutusele võtmise seaduse § 8 punktiga 8).</p>	
--	--	---	--

		<p>30 000 krooni oli KarS §-ga 47 lubatud maksimaalmäärale (50 000 krooni) lähedal, proportsioonis füüsilise isiku maksimaalse karistusega.</p> <p>2007. a tõsteti juriidilise isiku maksimaalne rahatrahvi määr KarS-is 500 000 kroonini (32 000 euron) ning 2015. a KarSi revisjoni tulemusena tõsteti trahvimäär 400 000 euron. Valdkonnaseaduste karistusmäärade muutmisevajaduse analüüsimine on iga ministeeriumi ülesanne.</p> <p>Arvukatest eriseadustest, mille väljatöötamine ja vastuvõtmine jäi 2000. aastate esimesse poolde, samasse aega KarS eelnõu koostamisega, võib leida, et juriidilise isiku rahatrahvi määraks valiti valdavalt maksimaalne määr. 2002. a KarS järgi oli see 50 000 krooni (3200 eurot). Sama määr kehtib paljudes eriseadustes tänaseni. Ka AS on üks sellistest eriseadustest, kus trahvimäärasid ei ole tõstetud aastaid ning uued väärteokoosseisudki on varustatud seniste koosseisude eeskujul suhteliselt madala trahvimääraga.</p> <p>On väga küsitav, kas juriidilise isiku puhul täidab mõnetuhande euro suurune rahatrahv karistusõiguslikku eesmärki ja mõjutab juriidilist isikut seaduse nõuete rikkumisest hoiduma. Meie arvates on alkoholivaldkond üks selliseid, kus liiguvad suured summad, kasumid ning kohustuste tahtlik täitmata jätmine ei tohiks anda õigusrikkujale</p>	
--	--	--	--

		<p>konkurentsieelist. Karistus peab selle võimaliku eelise kõrvaldama.</p> <p>Sanktsiooni ülemmäär seaduses peab võimaldama määrata juriidilisele isikule rahatrahvi, mis karistusena täidaks nii üld- kui ka eripreventiivset eesmärki.</p> <p>Arvestama peab ka füüsilise isiku trahviühiku tõstmisega KarS-s, millega füüsilisele isikule määratava rahatrahvi ülemmäär on praegu 2400 eurot. Kui juriidilisele isikule sama teo eest määratava rahatrahvi ülemmäär on 3200 eurot või mõned tuhanded eurod kõrgem, siis sellisel kujul ei ole juriidilise isiku karistusel preventiivset toimet, samuti on füüsilise ja juriidilise isiku karistused omavahel ebaproportsionaalsed.</p> <p>Kui vaadata kehtiva AS vastutuse sätteid, siis eriti äärmusliku näitena torkab silma § 59, mille lõike 2 kohaselt saab juriidilist isikut maksimaalselt karistada kuni 1300 euro suuruse rahatrahviga, füüsilise isiku karistus on kuni 100 trahviühikut ehk 800 eurot. Karistumäärade vahe on vaid 500 eurot.</p> <p>Ülaltoodud näidetest ja selgitustest tulenevalt on selge, et AS-is sätestatud väärteotrahvide tervikuna ajakohastamine on oluline teema, millega tuleb tegeleda. Palume teavet, millal on kavas juriidilise isiku karistumäärad AS-is üle vaadata.</p> <p>Nii nagu eelnõu seletuskirja sissejuhatuses märgitakse, on hetkel tegemist kobareelnõuga, mis tähendab, et</p>	
--	--	--	--

		eelnõus loetletud seaduste muutmine ei ole omavahel seotud muul viisil kui bürokraatia vähendamise eesmärgi kaudu. Seega on mõisteta, kui selle eelnõu raames juriidilise isiku karistumäärasid ei korrastata, kuid palume teemaga esimesel võimalusel tegeleda.	
		Toetame alkoholiseaduse muudatusi, mis vähendavad bürokraatiat ja lihtsustavad ettevõtlust. Leiame, et sama eesmärgi saavutamiseks tuleks kiiremas korras edasi liikuda ka alkoholiregistri kaotamisega, milleks on valitsuse tasandil juba tehtud põhimõtteline otsus. Oleme seisukohal, et otstarbekas oleks ka alkoholiregistri kaotamise muudatus ellu viia käesolevas eelnõus. Kui see ei ole ajaliselt võimalik ilma eelnõu menetlust takistamata, tuleks alkoholiregistri kaotamist puudutav muudatus esitada iseseisva eelnõuna niipea kui võimalik. Soovime rõhutada, et Kaubanduskoda on ka varasemalt toetanud alkoholiregistri kaotamist kui üht praktilist sammu halduskoormuse vähendamisel.	Võtame teadmiseks. Alkoholiregistri kaotamine on teostamisel Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt tehtavas eelnõus, mis liigub samas ajaraamis.
Siseministeerium		Siseministeerium toetab eesmärki vähendada ettevõtjate liigset halduskoormust, kuid eelnõuga kavandatud lahendused praegusel kujul võivad muuta alkoholi kättesaadavamaks, sealhulgas alaealistele, ning raskendavad järelevalvet. Alkoholitarvitamise kahjud on oluliselt laiemad kui vaid tarbija poolt endale tekitatud tervisekahju. Alkoholitarvitamine on otseselt seotud õigusrikkumisega. Pea kõik tapmised ja valdav osa vägivallakuritegudest (sh lähisuhtevägivald) pannakse toime joobetunnustega inimeste poolt. Alkoholi tarvitamisest tingitud juhtumid moodustavad arvestatava osa siseturvalisuse	Arvestatud. Ei ole kahtlust, et alkoholi müügikohtade arv on viimase kümnendi jooksul märkimisväärselt kasvanud. Samas tuleb arvestada, et kõik registrisse kantud müügikohad ei ole täna aktiivsed. Registrites leidub arvestatav hulk ettevõtteid, mis on küll märgitud alkoholi müügikohtadena, kuid millel tegelik majandustegevus puudub. See asjaolu on oluline, kuna statistika, mis tugineb üksnes registriandmetele, võib anda tegelikust olukorrast moonutatud pildi.

		<p>sektori töökoormusest: Häirekeskusele tehakse aastas üle 116 000 alkoholiga seotud hädaabikõne ning ainuüksi joobes sarihelistajate menetlemiseks kulub riigil ligi 30 000 eurot. Politsei pidi 2023. aastal sekkuma 35 737 korral joobes isikutega seotud juhtumitesse – see on ligi neljandik kõigist väljakutsetest. Lisaks toimetati kainenema 13 000 inimest. Avaliku korra rikkumised, liiklusõnnetused, tulekahjud ja kodused vigastused alkoholi tarvitamise tagajärjel nõuavad olulisi ressursse politseilt, kiirabilt ja päästeametilt ning mõjutavad seeläbi võimekust reageerida teistele kiireloomulistele sündmustele. Ka liikluses tekitatav kahju mõjutab otseselt teiste inimeste elu, tervist ja turvalisust. 2023. aastal registreeriti peaaegu 6300 autoroolis alkoholi piirmäära ületamist ja kriminaalses joobes juhtimist ning 134 inimkannatanuga liiklusõnnetust, kus osales joobes juht. Alkoholi füüsiline kättesaadavus on Eestis iga aastaga kasvanud. 2024. aasta mai seisuga on Eestis 9614 alkoholimüügikohta, mis tähendab, et Eestis on alkoholi müügikohti 13 korda rohkem kui patrullpolitseinikke (2025. a seisuga ca 700 patrullpolitseinikku). Samal ajal kui alkoholimüügikohtade arv kasvab igal aastal umbes 400 võrra (2023. aastal 9374), väheneb politseinike arv aastas keskmiselt 150 võrra. Pea 90% inimestest jõuab kodust lähimasse müügikohta kuni kümne minutiga, samas kui politseipatrull on sama ajaga kättesaadav kõigest 45-le protsendile Eesti inimestest. Praktikas tähendab see, et alkoholipood on täna Eesti inimesele lähemal kui perearst, apteek, koolimaja, politsei või päästeüksus. Leiame, et alkoholi e-</p>	
--	--	--	--

		<p>kaubanduse mõistliku paindlikkuse ning alkoholiseaduse (AS) laiemaid eesmärke täitvate nõuete ja piirangute hea tasakaalu (sh kohased tõhusad ja samas mõistliku 2 (3) halduskoormusega järelevalve võimalused) leidmiseks on vaja süvenenumat regulatsiooni revisjoni.</p>	
		<p>Eelnõuga kavandatud muudatustega luuakse veebipoena tegutsevale müüjale otsene võimalus vabaneda vastutusest alkoholi alaealistele kättesaadavaks tegemisel, kuivõrd puudub nõue tehingu fikseerimisel vanust kontrollida. Täiendatakse küll AS § 47 lõiget 3 ning lisatakse dokumendikontrolli kõrval e-identimise tehnoloogiliste lahenduste kasutamise õigus, kuid see kehtib alkohoolse joogi valduse üleandmisel. Sätte sisu lähtub jätkuvalt klassikalise müügisaalis kauplemise loogikast, kus üleandjaks on müüja. E-kaubanduse eripärast tulenevalt langeb vastav kohustus seega paljudel juhtudel pakiautomaadi teenusepakkujale või kullerile, kellel enamasti puudub teave saadetise sisu kohta, mistap on alaealisele üleandmise etteheite tegemine talle küsitav või võimatu. Puudub ka nõue vastava teenuse osutajat teavitada, et saadeti sisaldab alkoholi ning rakendub vanuse kontrollimise nõue. Seega lahustub vastutus nii, et juba praegu mittetoimuv piirangu täitmine kahaneb veelgi, nagu ka võimalus seda järelevalve abil mõjutada. Ühtlasi viiakse eelnõus pakutud lahendusega vanuse kontrollimiseks kogu e-identimise tehnoloogia kasutusele võtmise halduskoormus ning kulud alkoholimüügiga tegelevalt ärisektorilt üle pakiautomaadi- või kullerteenust</p>	<p>Arvestatud osaliselt ja selgitatud. Eelnõuga ei muudeta kehtivat põhimõtet, mille kohaselt lasub alkoholi müügil jaekaubanduses vanuse kontrollimise kohustus, s.h e-kaubanduses. Alaealistele alkoholi müük jääb jätkuvalt keelatuks ning see keeld kehtib sõltumata müügikanalist. Eelnõuga täpsustatakse, et lisaks dokumendikontrollile tavakaubanduses on lubatud kasutada ka e-identimise tehnoloogilisi lahendusi. E-poes tegutsev kaupleja peab tagama, et kauba kättetoimetamisel toimub vanuse kontroll, sõltumata sellest, kas üleandjaks on kuller või mõni teine kohaleveoteenuse osutaja, mille abil alkohoolne jook tarbijale kätte toimetatakse.</p> <p>E-kaubanduses on kohustus kontrollida kauplejal tellimuse esitaja vanust e-identimise vahendiga ja vanuse kontrollimise kohustus säilib kaupleja jaoks ka kauba üleandmisel valduse omandajale, kes võib erineda kauba tellijast. E-poes kohalduva vanuse kontrollimise osas on erand ainult olukorras, kus kaupleja kasutab kohaleveoteenuse, mille käigus kontrollitakse vanust valduse üleandmise käigus ja olukorras, kus saadeti toimetatakse välisriiki. Olukord</p>

		<p>pakkuvale sektorile. Seega ei vasta praeguses sõnastuses tõele eelnõu seletuskirjas toodud väide justkui tagatakse muudatustega, et alkohol ei oleks alaealistele kättesaadav. Kavandatud kujul muudatused hõlbustavad alkoholi müüki ja teevad alaealistele praktilises elus kättesaadavamaks.</p>	<p>selles osas ei muutu täna kehtiva olukorraga, kus kohaleveoteenuse kasutamisel kontrollib teenuse osutaja valduse omandaja vanust. Muudatus toimub üksnes selles osas, et vanuse tuvastamiseks kasutatakse e-identimise vahendeid (nt Smart-ID).</p>
		<p>Sellega seoses teeme ettepaneku eelnõud täiendada järgmiseid põhimõtteid arvesse võttes.</p> <p>Lisada eelnõusse nõue, et alkoholi e-kaubanduses tuleb ostja vanus tuvastada juba tehingu tegemise hetkel, kasutades kõrge usaldusväärsusega e-identimise lahendust.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud.</p> <p>E-kaubanduses peab kaupleja tuvastama alkohoolse joogi ostu puhul ostja vanuse olukorras, kus kaupleja ei kasuta kohaleveoteenuse osutajat ega toimet kaupa välisriiki. Vanuse tuvastamine toimub sellisel juhul nii ostu sooritamisel, kui ka valduse üleandmisel valduse omandajale.</p>
		<p>Sätetada kohustus fikseerida kõik e-kaubanduse tehingud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et tagada järelevalvevõimekus.</p>	<p>Selgitatud. Raamatupidamise algdokument on tõend, mis peab võimaldama igal kompetentsel ja sõltumatul isikul aru saada toimunud majandustehingu sisust, hinnata selle asjaolusid ja tõepärasust. Teisisõna peavad algdokumendid olema vormistatud inimese jaoks lihtsasti loetavatena, varjamata selleks tavakasutajale kättesaamatuid tehnilisi erivahendeid, keeleolust vms. Raamatupidamise seaduse kohaselt peab iga majandustehingu kohta koostatud algdokument sisaldama vähemalt kolme elementi, milleks on tehingu toimumisaeg, majandusliku sisu kirjeldust ja arvnäitajaid (nt müüdud kauba kogus, hind ja summa). Raamatupidamise algdokumendid peaksid olema vormistatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja masintöödeldavad. Seega täna kehtiva raamatupidamise seaduse alusel on kohustatud</p>

			kõik sh e-kaubanduses tehtud tehingud fikseerida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
		Jätta välja või piirata oluliselt müügisaali nõude kaotamine tootlustusasutustes, et vältida alkoholi müügi suurendamist, alkoholi kohapeal tarbimist ja avaliku korra rikkumisi.	Arvestatud. Täiendame seletuskirja ja eelnõu.
		Müügisaali nõude kaotamine e-kaubanduses eeldab täiendavate lisameetmete rakendamist.	Selgitatud. Kuna puuduvad konkreetsed täiendavad ettepanekud antud punkti osas, siis toome välja, et e-kaubanduses (e-poe veebilehel) säilib kohustus kontrollida isiku vanust valduse üleandmisel, v.a välismaal ja kohaleveoteenust mitte kasutades.
		Töötada välja täiendavaid meetmeid alkoholi kaugmüügi piiramiseks, arvestades, et just kõrge riskiga tarbijad kasutavad enim e-kaubanduse võimalusi.	Selgitatud. Alkoholiseadus näeb ette kellaajalisi piiranguid alkoholi üleandmisel, mis jäävad kehtima ka antud eelnõuga, s.h e-kaubanduses. Uute meetmete kehtestamine suurendaks halduskoormust nii ettevõtjatele kui ka järelevalveasutustele ilma, et oleks selge tõenduspõhine mõju alkoholi tarbimise vähendamisele kõrge riskiga tarbijate hulgas. Teadlikult turvalise tööühma raames koostatavas õigusanalüüsis käsitletakse eeldatavasti täiendavaid nõudeid, mis võimaldaksid pakkuda tõenduspõhiseid lahendusi antud valdkonnas. Samas tuleb arvestada, et vanuse tuvastamise ja kohaletoimetamise kontrolli meetmed on juba kehtestatud ning peamine väljakutse on nende tõhus rakendamine. Kui olemasolevad kohustused ei toimi praktikas, on täiendavate meetmete lisamine piiratud mõjuga.

		Kehtestada üheselt mõistetavad kohustused alkoholi kohaletoiimetajatele vanuse kontrollimiseks, et vältida alkoholi jõudmist alaealisteni.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud. Eelnõus täpsustame vahendid, mida kohaletoiimetaja peab kasutama vanuse kontrollimiseks.
		Täiendada seletuskirja, tuues välja kavandatud muudatuste mõju siseturvalisusele, müügikohtade arvule ning järelevalve koormusele kohalikele omavalitsustele ja riigiasutustele.	Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud.
Regionaal- ja Põllumajandus-ministeerium		<p>Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kooskõlastab alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega arvestamise korral.</p> <p>Nõustume, et bürokraatia vähendamiseks ja ettevõtjate halduskoormuse leevendamiseks on vajalik teha muudatusi, mis elavdavad majandust ja ettevõtjate tegevust ning samas lihtsustavad ka korrakaitseorganite tööd.</p>	
	§ 40 lg 1 p 12	Eelnõu § 1 punktiga 1 (AS § 40 lõike 1 punkti 12 muutmise) kavandatakse ära kaotada e-kaubanduses alkoholi jaemüügiga tegeleva ettevõtja kohustus pidada ka füüsilist kauplust või toitlustusettevõtet. Seletuskirja (lk 17) kohaselt on e-kaubanduse puhul (võrreldes kaupluse või toitlustusettevõttega) järelevalvetoimingute tegemine lihtsam, kiirem ja ajaliselt paindlikum. Sellega me ei saa nõustuda. Kuna Põllumajandus- ja Toiduametil ei ole pädevust teha kontrolltehinguid (sh sidevahendite kaudu müüdava alkoholi anonüümne ostutehing), siis füüsiline müügikoht e-kaubandusega tegeleva ettevõtja puhul lihtsustab alkoholsetest jookidest proovide võtmist	Teadmiseks võetud. Käesolev eelnõu on kiireloomuline ja selle eelnõuga ei käsitleta täiendavad analüüsi vajavaid teemasid. Aktiivselt tegutseb teadlikult turvalisem töörühm (STAD), mis keskendub turvalisuse suurendamisele ja mille töö käigus on tõstatatud mitmeid järelevalvet puudutavaid küsimusi. Töörühma tegevusega paralleelselt viiakse läbi ka õigusanalüüsi. Juhul, kui eelnimetatud analüüsi järel alustatakse alkoholiseaduse muutmist, siis saab vaadata üle ka kontrollloostude pädevuse lisamise vajadus.

	<p>ning müügipakendil alkoholi märgistuse ja muudele nõuetele vastavuse kontrollimist. Ainult e-kaubandusega tegelevate ettevõtjate puhul on nimetatud järelevalvetoimingute läbiviimine oluliselt keerulisem ja aeganõudvam.</p> <p>Eelnõu § 1 punktis 1 sätestatud muudatusega kaasneb ka alkoholsete jookide e-kaubanduse laienemine, mis omakorda suurendab järelevalvekoormust Põllumajandus- ja Toiduametil. Arvestades, et praegu on ettevalmistamisel ka eelnõu, milles kavandatakse ära kaotada alkoholi registreerimise kohustus koos alkoholiregistriga, mis on alkoholsete jookide kontrolli üheks osaks enne nende turule viimist, siis koos käesoleva muudatusega on Põllumajandus- ja Toiduametil vaja teha seni plaanitud suuremaid ümberkorraldusi ja juurde on vaja ka täiendavaid ressursse järelevalve tõhustamiseks.</p> <p>Arvestades eeltoodut palume jätta eelnõust praegu välja § 1 punkt 1 (füüsilise kaupluse või toitlustusettevõtte kaotamine alkoholi e-kaubanduse puhul). Enne füüsilise müügikoha ära kaotamist alkoholi e-kaubanduse puhul on vaja veel täiendavalt analüüsida võimalusi ja leida lahendusi, kuidas tagada sel juhul alkoholsete jookide kvaliteedi, märgistamise ja muude nõuete täitmise üle tõhus järelevalve. Kontrolllostu võimaldamine Põllumajandus- ja Toiduametile antud seaduse kontekstis annab selge võimaluse paremaks järelevalveks ning palume teha vajalikud analüüsid ja muudatused alkoholiseadusesse. <i>STAD</i></p>	<p>Eelnõu on täiendatud sättega, et alkoholi tohib hoida ja ladustada majandustegevusregistris sätestatud kohas, mis tähendab, et edaspidi on olemas info, kus hoitakse e-kaubanduses müüdavat alkoholsete jooke ja Põllumajandus- ja Toiduametil on võimalus eelnimetatud info alusel kontrolli teha. Tuleb tuua siiski välja, et ettevõtjal ei ole kohustust hoida ka täna kõiki alkoholsete jooke müügisaalis. Ettevõtja võib seda teha osaliselt ning teatud osas võib ettevõtja tegevus olla suunatud üksnes vahendusele, kus alkohol ei jõua jaemüüja valdusesse, vaid liigub otse välismaalt kliendile. Kuna täna on selline võimalus lubatud, ei ole põhjust täiendava kohustuse seadmiseks selles osas.</p>
--	---	--

Sotsiaal- ministeerium		Sotsiaalministeeriumi hinnangul on bürokraatia vähendamine arusaadav ja mõistlik samm, siiski suurendavad eelnõus väljatoodud ettepanekud alkoholi- ja tubakatoodete kättesaadavust. Sellel on selgelt võimalikud negatiivsed tagajärjed rahvatervisele ja inimeste heaolule mida ei kaalu üle ettevõtjate halduskoormuse vähendamine. Seetõttu ei saa Sotsiaalministeerium eelnõud kooskõlastada.	
	AS § 41 lg 3	Sotsiaalministeerium ei toeta AS paragrahvi 41 lõike 3 täiendust – müügisala nõude kaotamist tootlustusettevõttes. Samas kui alkoholi e-kaubanduse osas tuleks leida meetme kättesaadavuse piiramiseks. Alkohoolse joogi jaemüügi keeld müügisala tootlustusettevõttes välistab võimaluse ilma ehitises oleva müügisala alkoholi müüa. Keelu eesmärk on alkoholi kättesaadavuse ohjamine. Kuigi eelnõu koostaja toob välja, et alkoholi kättesaadavuse suurendamine ei ole kavandatud muudatuse eesmärgiks, on muudatusettepanekul siiski selgelt alkoholi kättesaadavust suurendav mõju.	Arvestatud. Seletuskirja ja eelnõud on täiendatud. Lähtudes eesmärgist, on oluline vältida olukorda, kus ilma müügisalita kioskid hakkaksid alkoholi müüma, mis omakorda suurendaks alkoholi müüki. Eelnõu ei kaota müügisala nõuet, vaid määratleb eraldi müügisaliga müügikoha. Sellest tulenevalt on alkoholi müük lubatud üksnes selgelt piiritletud alal ning tingimusel, et tegemist on kaupleva seadusliku valdusega. See välistab õigusliku võimaluse, et kaupleva määratleb suvalise ala ja alustab sealt alkoholimüüki. Kehtima jääb ka kohaliku omavalitsuse võimalus kehtestada täiendavaid piiranguid alkoholimüügi üle.
		Müügisala tootlustusettevõtetes alkoholi müümine soodustab alkoholi tarbimist müügikoha lähedal avalikus kohas. Samas on alkoholi tarbimine avalikus kohas keelatud.	Arvestatud. Defineerime müügisala müügikoha mõiste.
		Teeme ettepaneku avada AS-s müügisala mõiste käsitledes müügisala kui kaupleva valduses oleva müügikohaks oleva ehitise või ehitise osa. Sellisel juhul	Selgitatud. Müügisaliga müügikoha definitsioon peaks lähtuma põhimõttest, et müügisala on kas ehitise või ehitise osa ning

		<p>hõlmab müügisaal hoonet ja ka hoone juurde kuuluvaid funktsionaalseid osi, kui need on kasutusel müügikohana. Terrass, mis on ehitise või ehitise osa (nt ehitusregistrisse kantud varikatusega või ilma varikatuse alla jääv terrass), kvalifitseerub siia alla, kui see on müügikoha osa ja kaupleja valduses.</p>	<p>hoone juurde kuuluv funktsionaalne osa, kuhu tarbijal on võimalik siseneda tehingu tegemiseks. Praegu esineb olukordi, kus toitlustustevõtted müüvad alkoholi näiteks Pärnu ranna läheduses ilma nimetatud elementideta. Seetõttu soovime müügisaali mõiste täpsustamisel rõhutada, et müügikoht peab olema selgelt piiritletud ning selle valdus kuuluma kauplejale seaduslikul alusel ja tarbijal tuleb alale siseneda. Eelnev välistab võimaluse, et kaupleja määrab suvalise ala, mille osas tal puudub õigus kauplemisega tegeleda.</p>
		<p>Müügisaali nõude kaotamine e-kaubanduses suurendab selgelt alkoholi kaugmüüki ning seeläbi alkoholi kättesaadavust. Tervise Arengu Instituudi uuringu kohaselt on alkoholi tellimine läbi e-kaubanduse rohkem levinud nende inimeste seas, kes juba tarvitavad alkoholi suure terviseriskiga. Seetõttu on kaugmüügi suurendamisel selgelt negatiivne tervisemõju sellele sihtgrupile, mistõttu tuleks kaaluda täiendavaid meetmeid mis võimaldaksid piirata alkoholi e-kaubanduse levikut.</p>	<p>Selgitatud. Eelnõu rakendamisel võib alkoholi müük e-kaubanduse kaudu mõnevõrra suurened. Samas tuleb arvestada, et alkoholi müük e-kaubanduse vormis on juba praegu lubatud tingimusel, et kauplejal on olemas müügisaal. Järelevalveasutuse tagasiside põhjal on sellest nõudest olnud lihtne mööda hiilida, luues fiktiivse müügisaali, mille olemasolust tarbija sageli ei tea ning mis enamiku ajast ei ole avatud. Sellised müügisaalid on loodud peamiselt eesmärgiga võimaldada alkoholi müüki e-kaubanduse kanali vahendusel.</p>
	AS § 44	<p>Ettepanek on lisada AS §-i 44 tehingu fikseerimise nõue ka e-kaubanduse korral. Kuigi e-kaubanduses ei ole tehingu fikseerimine oluline müügi kellaaja piirangu järelevalve eesmärgil, on siiski teiste müügipiirangute järelevalve läbiviimiseks oluline talletada müügitehingut puudutav info.</p>	<p>Selgitatud. Raamatupidamise algdokument on tõend, mis peab võimaldama igal kompetentsel ja sõltumatul isikul aru saada toimunud majandustehingu sisust, hinnata selle asjaolusid ja tõepärasust. Teisisõna peavad algdokumendid olema vormistatud inimese jaoks lihtsasti</p>

			<p>loetavatena, varjamata selleks tavakasutajale kättesaamatuid tehnilisi erivahendeid, keeleolust vms. Raamatupidamise seaduse kohaselt peab iga majandustehingu kohta koostatud algdokument sisaldama vähemalt kolme elementi, milleks on tehingu toimumisaeg, majandusliku sisu kirjeldust ja arvnäitajaid (nt müüdud kauba kogus, hind ja summa). Raamatupidamise algdokumendid peaksid olema vormistatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja masintöödeldavad. Seega täna kehtiva raamatupidamise seaduse alusel on kohustatud kõik sh e-kaubanduses tehtud tehingud fikseerida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.</p>
	AS § 47 lg 3	<p>Ettepanek on lisada AS §-i 47 lõikesse 3 valduse omandaja täisealisuse tuvastamise kohustus ka alkoholi e-kaubanduses tellimuse esitamise korral. Kuigi tehnoloogilised võimalused ostja vanuse tuvastamiseks on laialdaselt kättesaadavad, on need endiselt tugevalt alakasutatud. Muudatus aitaks maandada riski, et alkohoolsed tooted jõuavad läbi e-kaubanduse alaealiseni.</p> <p>Tervise Arengu Instituudi uuringu kohaselt küsis alkoholi kojukandel 18-19-aastaselt testostlejalt isikut tõendavat dokumenti ning keeldus selle puudumisel alkoholi üleandmisest vaid 13% kulleritest. Eelnõus ei ole toodud selgelt välja meetmeid selle riski maandamiseks.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud. Nõustume, et ostja vanuse tuvastamiseks mõeldud tehnoloogilised lahendused on praegu alakasutatud, aga ei nõustu, et sellised lahendused on laialdaselt kättesaadavad. Need lahendused on sageli kulukad, eriti väikeettevõtjate jaoks, ning nende implementeerimine võib olla keerukas. Summa, millega tuleb ettevõtjal arvestada implementeerimisel on ca 5000 eurot, mis on väikeettevõtja jaoks suur väljaminek. Tuleb ka arvestada, et antud süsteemi kasutuselevõtt majanduslikult ei anna ettevõtjale midagi juurde. Lisaks sellele vanuse tuvastamise süsteemide kasutuselevõtt eeldab ettevõtjalt olulisi muudatusi e-poe platvormil, mõnel juhul kogu lehekülje ümbertegemist. Lisaks kaasnevad täiendavad kulud, näiteks kuumaksed ja</p>

			<p>hooldustasud. Kui suuretevõtete jaoks ei ole sellised investeeringud probleemiks, siis väiksematele kauplejatele võivad need kujuneda oluliseks takistuseks.</p> <p>Vanuse tuvastamine valduse üleandmisel on jätkuvalt kohustuslik. E-kaubanduses tuleb tagada, et ostja vanus kontrollitakse e-identimise teel e-poes ning alkohoolse joogi üleandmisel tuvastatakse samuti valduse omandaja vanus, v.a välismaale kättetoimetamisel. Seejuures tuleb arvestada, et valduse omandaja võib olla erinev isik kui e-poes tellimuse esitaja. Erandiks on ainult olukord, kus e-pood kasutab kohaleveeteenust, mille käigus kontrollitakse valduse omandaja vanust läbi e-identimise. Sellisel juhul ei ole vajalik täiendav kontroll e-post ostu sooritamisel.</p> <p>Alkoholiseaduse järgi on alkoholi kojukande puhul kohustus kontrollida isikut tõendavat dokumenti. Kui seda nõuet praegu ei järgita, ei ole täiendava kohustuse kehtestamine tõenäoliselt tõhus. Sellises olukorras tuleks suurendada järelevalvet ning rakendada sanktsioone nende isikute suhtes, kes otsustavad nõudeid eirata. Teemaga tegeleb ka teadlikult turvalisem juhtrühm, mis võib pakkuda soovitusi antud probleemi lahendamiseks.</p>
	Seletuskiri	Eelnõu seletuskirjas ei ole toodud välja kavandatud muudatuste mõju rahvatervisele, siseturvalisusele, alkoholi müügikohtade arvule ning sellest tingitud	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.

		järelevalve mahu suurenemisele kohalikele omavalitsustele, TTJA-s ning PPA-s. Seetõttu tuleks seletuskirja mõjude reaalseks hindamiseks täiendada.	
Rahandus- ministeerium		Rahandusministeerium koostab alkoholi seaduse (bürokratia vähendamine) eelnõu järgmise märkusega.	
		Palume eelnõust jätta välja alkoholi seaduse muudatused, kuna leiame, et need põhjustavad pakutud kujul segadust ja tuleks põhjalikumalt läbi mõelda. Samuti ei saa muudetavaid nõudeid pidada ainult bürokratlikeks. Teeme ettepaneku neid muudatusi veel kaaluda ja esitada vajalikud muudatused Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ettevalmistatavasse eelnõusse, millega on kavas kaotada riiklik alkoholiregister. Ettepaneku põhjendused on alljärgnevad.	
		<p>Eelnõuga soovitakse kaotada füüsilise kaupluse või toitlustusettevõtte nõue e-kaubanduses. Märkime, et e-kaubanduse puhul on eriti oluline, et oleks üheselt tuvastatav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kes on alkoholi müüja, • kus alkoholi füüsiliselt ladustatakse, • kes on ettevõtte lepinguline laopidaja, kui ettevõttel endal puudub ladustamiskoht. <p>Nõue, millega lubatakse alkohoolse joogi jaemüüki e-kaubanduse korras majandustegevuse registri andmetes märgitud ettevõtja kaupluse või toitlustusettevõtte kaudu, võimaldab kontrollida müüdava alkoholi legaalsust. Müügikoha nõude</p>	Arvestame. Täiendame eelnõu ja seletuskirja. Eelnõuga reguleerime õigussuhet, mis toimub juriidilise isiku ja füüsilise isiku vahel jaemüügi korras. Juriidiline isik on seaduse alusel loodud õigussubjekt, mille õigusvõime tekib äriregistrisse kandmisest ja lõpeb äriregistrist kustutamisega. Seega on alkoholi müüjaks juriidiline isik ehk antud juhul äriühing. Tarbijakaitseseadus § 4 ¹ sätestab mh, et ostu tõendav dokument peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid, milleks on kaupleja nimi või ärinimi ja tegevuskoha aadress. Õiguslikult ei ole võimalik, et õigussuhe tekiks füüsilise isiku ja e-

		<p>kaotamine võib lihtsustada kauplemist illegaalse (aktsiisiga maksustamata) alkoholiga. Ilma e-kaubanduse korras müüdava alkoholi asukoha teadmiseta ei ole Maksu- ja Tolliametil võimalik kontrollida e-kaupleja tegevust. Järelevalve puudumine aga suurendab maksupettuste ja ebaseadusliku müügi riski. Läbipaistvus aitab tagada, et kõik alkoholiga seotud tegevused toimuvad kooskõlas seadusega.</p> <p>Arvestada tuleks ka alkoholiseaduse § 41 lõikega 6, mille alusel on ettevõtjal lubatud jaemüügi korras müüa üksnes majandustegevusteates määratletud alkoholseid jooke üksnes majandustegevuse registri andmetes märgitud tegevuskoha kaudu. Juhul, kui kaotada müügikoha nõue, tuleb täiendada alkoholiseaduse § 23 lg 2 punktis 1 nimetatud teatamiskohustust selliselt, et majandustegevuse registris kajastuks e-kaupleja tegevuse ja alkoholi ladustamise koht. Alkoholi ladustamiskoht võib kuuluda nii e-kaubanduse vormis tegutsevale müüjale kui ka mõnele teisele ettevõttele, kes alkoholi ladustab - näiteks e-kaubandusega tegeleva ettevõtte koostööpartnerile kuuluv laohoone (ladustamiskoht).</p>	<p>kaupluse vahel, vaid see tekib füüsilise isiku ehk tarbija ja äriühingu vahel.</p> <p>Arvestatud. Toome eelnõus ja seletuskirjas välja, et alkoholi ei või jaemüügis hoida ega ladustada mujal, kui majandustegevusregistris olevas tegevuskohas ja see tegevuskoht ei või olla eluruum. Eluruumi käsitleme võlaõigusseaduse tähenduses. Majandustegevusteates tuleb esitada tegevuskoht, mis võib olla kauplus, tootlustusasutus või ladu, kuid ei või olla eluruum. Eluruumis alkoholi hoidmise keeld vältib, et alkoholi kvaliteedi ja maksureeglite järelevalve käigus ei ole tegemist eraelu puutumatuse riivega elukohta sisenemisel.</p> <p>Kuivõrd ettevõtte on kohustatud märkima alkoholi hoiustamise koha, siis on teada asukoht ka olukorras, kus tegemist on lepingulise laopidajaga. Alkoholi ladustamiskoha omandiõiguslik kuuluvus ei välista ettevõtte kohustust tagada alkoholi hoiustamiskohale juurdepääs järelevalvetegevuseks.</p>
		<p>Müügikoha olemasolu nõude kaotamine asetab ettevõtjad ebavõrdsetele positsioonidele. Müügikoha olemasolu korral on alkoholi jaemüük keelatud kella 22.00-st kuni kl 10.00-ni. Kõnealune piirang ei laiene e-kaubandusele müügikoha nõude kaotamisel (alkoholiseaduse § 40 lg 1¹ koostoimes lõike 1 punktiga 1). Piirangust kinnipidamist ei aita tagada</p>	<p>Arvestame ja täiendame eelnõu ning seletuskirja. Toome välja, et müügikoha olemasolu ei taga kellaaja piirangust kinnipidamist. Alkoholiseadus § 40 lg 2 teine lause sätestab, et alkoholse joogi kaasamüük on keelatud ajavahemikul kella 22.00-st kuni 10.00-ni ning § 41 lõike 5 kohaselt alkoholse joogi tarbijale</p>

		<p>alkoholiseaduse § 41 lõikes 5 sätestatud kohaleveoteenuse keeld ajavahemikult kl 22-00.st kuni kella 10.00-ni. Kohaleveoteenuse piirangust kinnipidamist on keeruline kontrollida. Lisaks tekib ostjal võimalus kaubale ise järgi minna e-kaupleja osutatud asukohta.</p>	<p>üleandmine kohaleveoteenuse osutamisel on keelatud ajavahemikul kella 22.00-st kuni 10.00-ni. Eelnevast tulenevalt ei ole võimalik seaduslikul viisil alkoholi omandada e-kaubanduses kella 22.00-st kuni 10.00-ni. Kuivõrd kaasamüük on keelatud, siis ei tohi isik e-kaupleja juurde minnes samuti alkoholi kätte saada. Täiendus tehakse § 41 lõikesse 5, mille kohaselt ei tohi e-kaubanduses väljaspool konkreetset kellaaega alkoholi üle anda.</p>
		<p>Müügikoha olemasolu mõjutab alkoholi hinda, sest müügikoha pidamiseks tehtavad kulud kanduvad ka alkoholse joogi jaehinda. Teatavasti mõjutab alkoholi hind oluliselt tarbimist. Soodustades e-kaubandust ilma müügikoha nõudeta saab võrreldes tavakauplejaga eelise e-kaupleja ning tarbijale muutub alkoholi hind soodsamaks.</p>	<p>Selgitame. Alkoholi jaemüügihinna kujundamisel arvestatakse mitmeid tegureid, sealhulgas müügikohaga seotud kulusid, mille hulka kuuluvad ka personalikulud. Kui alkoholi müügikohta ei ole enam e-kaubanduses vaja, peab ettevõtte siiski omama ladustamisvõimalust, mis toob kaasa täiendavaid kulusid. Lisaks tuleb tagada vanusekontroll e-identimise vahendite abil, mis tähendab nii arendustöid kui ka hilisemaid igakuiseid tasusid liideste kasutamise eest.</p> <p>Kas ettevõtja kulud kokkuvõttes vähenevad või suurenevad, sõltub ettevõtte eripärast ja korraldusest. E-poodide puhul, kes seni kasutasid fiktiivseid ladusid alkoholi müümiseks, tuleb nüüd tagada tegelik hoiustamisvõimalus ning investeerida e-identimise lahendustesse. Meie hinnangul ei too need muudatused alkoholi lõpphinna osas kaasa märkimisväärsed muutusi. Samuti on majanduslikult küsitav, kas alkoholi alla turuhinda ettevõtja soovib müüa.</p>

		<p>Toetame seletuskirjas väljendatud, et kassaaparaadi nõude kaotamisega liigutakse ajaga kaasa, muutes regulatsiooni tehnoloogianeutraalseks ja rõhutades, et oluline on tulemus, milleks on konkreetsete andmete fikseerimine, tähtsustamata vahendit, mille abil seda tehakse. Siiski ei saa seaduses jääda ebaselgeks, kuidas tehingu fikseerimine - mis iseenesest on järelevalveasutuste vaates põhjendatud ja vajalik - ikkagi teostub (välja näeb). Seletuskirjas on selgitatud kassaaparaadi nõude kaotamist, aga kuidas täpsemalt tehinguid edaspidi fikseeritakse, jääb siiski ebaselgeks.</p>	Arvestatud. Seletuskirja täiendatud.
	Seletuskiri	<p>Eelnõus avatud müügisaali mõiste on laialt tõlgendatav ega piiritle arusaadavalt müügisaali mõtet. Kehtiv seadus keelab tubakatoode ja seonduvate toodete jaemüügi müügisaalita müügikohas, välja arvatud müügikohtadest moodustuval marsruudil liikuv kauba jaemüügiks kohandatud sõidukis ja kioskis, mis on kaupleja müügisaalita tegevuskoht eraldiseisva ehitise või ehitise osana. Jaemüük on lubatud müügisaaliga kaupluses või kioskis või rändkaupluses. Leiame, et kui müügisaalita tegevuskohal on nõue, et see on kaupleja tegevuskoht, mis on ehitise või ehitise osa, siis müügisaali mõiste sisustamisel tuleb lähtuda samadest tingimustest ehk müügisaal peab olema kaupleja tegevuskohas asuv ruum, mis asub ehitises või on ehitise osa või asub sõitjate veo teenuse osutamisel kasutatavas vee- või õhusõidukis või reisirongis. Leiame, et hetkel pakutud sõnastus loob võimaluse pakkuda tubakatooteid ja</p>	<p>Selgitatud. Kehtiv tubakaseadus § 22 lõige 2 näeb ette, et tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote jaemüük on keelatud müügisaalita müügikohas, välja arvatud müügikohtadest moodustuval marsruudil liikuv kauba jaemüügiks kohandatud sõidukis ja kioskis, mis on kaupleja müügisaalita tegevuskoht eraldiseisva ehitise või ehitise osana. Me ei nõustu seisukohaga, et müügisaalita tegevuskohal on nõue, et see on kaupleja tegevuskoht, mis on ehitise või ehitise osa ning müügisaali mõiste sisustamisel tuleb lähtuda samadest tingimustest. Tubakaseadus keelustab jaemüügi müügisaalita müügikohas ning toob välja kaks erandit, milleks on sõiduk ja kiosk. Kioski osas teeb tubakaseadus täiendava täpsustuse tingimuste osas.</p>

		seonduvaid tooteid ka telkide või ajutiselt loodud aladel, nt piirates neid haljastuse või lintidega.	Tulenevalt tänasest regulatsioonist ja järelvalveasutuste praktikast on võimalus pakkuda tubakatooteid ja seonduvaid tooteid telkidest, kohapeal püstitatud ehitistest (nt laatadel) täna olemas. Võimalus pakkuda eelnimetatud tooteid piirates neid haljastuse või lintidega puudub ka täna ja edaspidi, kuivõrd tubakaseaduse paragrahvi 22 lõike 3 ¹ kohaselt on keelatud tubakatoote või tubakatootega seonduva toote jaekaubanduse müügikohas toote väljapanek ja selle esitlemine. Piirata ala sellisel viisil haljastuse või lintidega, mis välistaks täielikult toodete nähtavuse on erakordselt keeruline.
	TubS § 22 lg 2 ¹	Seetõttu teeme ettepaneku täiendada tubakaseaduse §-i 22 lõikega 2 ¹ järgmises sõnastuses: „(2 ¹) Tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote müügisaaliga müügikoht on kaupleja valduses olev ehitus või ehitise osa, kuhu tarbija tehingu tegemiseks siseneb.“	Selgitatud, vt eelmist.
Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik	Seletuskiri	Olen igati nõus, et riigi toimimise seisukohast on oluline tarbetu bürokraatia vähendamine. Samuti olen nõus, et ettevõtluse toetamine on nii majanduse kui kogu ühiskonna edu ja jõukuse jaoks kriitilise tähtsusega. Alkoholiseaduse peamisi muudatusi ei saa aga nimetada bürokraatia vähendamiseks, vaid väga sisulisteks muudatusteks Eesti alkoholipoliitikas.	Arvestatud ja selgitatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud. Alaealistele kättesaadavuse piiramiseks on lisatud täiendav vanuse kontrolli kohustus e-kaubanduses enne tellimuse tegemist. Selliselt on alkoholi kättesaadavust eesmärgipärasemalt piiratud. Füüsilise müügisaali kohustus lisab osadele ettevõtjale täiendavaid kulusid ja põhjustab ebaõiglast konkurentsi, kuid ei mõjuta ühesuguselt alkoholi

		<p>Need muudatused võivad oluliselt mõjutada mitmete ühiskonnagruppide tervist ja heaolu.</p> <p>Muudatuste eesmärk on vastavalt seletuskirjas toodule suurendada e-kaubanduse paindlikkust. Sisuliselt tähendavad eelnõuga tehtavad muudatused aga seda, et alkoholi müümine ja ostmine veebikeskkonnas muutub lihtsamaks ja alkohol ise senisest kättesaadavamaks.</p> <p>2024. aastal tarbiti Eestis keskmiselt 10,7 liitrit absoluutalkoholi inimese kohta. Iga neljas 16-64-aastane mees on suure terviseriskiga tarvitaja, naiste seas on neid 10-12% vahemikus. Oluline on siin välja tuua, et kui meeste puhul on aastate lõikes terviseriskiga tarvitajate osakaal vähenenud, siis naiste seas püsib see stabiilsena. Samuti näitavad uuringud, et kuigi mehed tarvitavad alkoholi sagedamini kui naised, on pikaajalises võrdluses vähemalt kord nädalas alkoholi tarvitavate meeste osakaal pigem vähenenud (47% aastal 2014 vs 46% 2024), naiste seas aga on vastav näitaja märgatavalt suurenenud (16% vs 27%) (Tervise Arengu Instituut (TAI)). Seega on alkoholi tarvitamises soolised eripärad ning alkoholikahjud ühiskonnas meestele ja naistele erinevad.</p> <p>Alkoholi tarvitamist mõjutavad alkoholi õiguslik kättesaadavus (nt joomise minimaalne lubatud vanus, müügiaeg), majanduslik kättesaadavus (alkoholi jaehind) ja füüsiline kättesaadavus (nt müügikohtade lähedus). Piirangud kujundavad peale otsese alkoholi kättesaadavuse ka arusaamu lubatavast ja taunitavast ning mõjutavad seetõttu keskkonnafaktorina ka noorte alkoholitarbimist. (Wagenaar ja Perry (1994))</p>	<p>kättesaadavust. E-kaubanduses enne tellimist vanuse kontrollikohustus rakendub kõigile e-poodidele ühesuguselt, st nii füüsilise müügisaauga kui ilma, ning vähendab reaalselt alaealistele kättesaadavust.</p>
--	--	---	--

		<p>Testostlemise uuringud kinnitavad, et hoolimata vanusepiirangust on alkohol noortele kergesti kättesaadav ning dokumenti küsitakse ostul vaid umbes pooltel juhtudel (TAI). Tehnoloogia areng ei ole siin kaasa toonud olukorra paranemist, pigem vastupidi – kaupluste iseteeninduskassades küsiti dokumenti isegi harvemini – vaid 30%-l juhtudest (samas). Veebikeskkonnas osteldes on need riskid veelgi suuremad - arvestades, et noored kasutavad alkoholi kättesaamiseks ka vanemate tuttavate abi, ei ole vastupidiselt käesoleva seaduse seletuskirjas toodule alust arvata, et e-identimise süsteemi vahendite kaudu risk alaealistele alkoholi müüa sel viisil maandatakse. Vastupidi, eelmisel aastal läbiviidud TAI kaugmüügi testostlemise tulemused näitasid, et 81% kaugmüügi testostude puhul anti alkohol vanust kindlaks tegemata üle (TAI).</p> <p>Alkohol on Eestis juba praegu laialdaselt kättesaadav – 90% inimestest jõuab esimese müügikohani 10 minutiga (Sotsiaalministeerium). Alkoholi kaugmüügi seoseid tarbimise suurenemise ja joomise normaliseerimisega on leitud ka arvukates rahvusvahelistes teadusuuringutes (näiteks Jimikaye B. Courtney et al 2025, Cassian Duthie et al 2023 jne). Alkoholi poliitika peegeldub elanike käitumises – alkoholi tarbimine oli 2013-2018 aastatel langustrendis, kuid pöördus peale 2019.a leevendatud aktsiise jälle tõusule (Rehm et al 2025). Soodustades alkoholi e-müüki, suurendab riik selle kättesaadavust nii täiskasvanud elanikkonnale kui alaealistele.</p> <p>Nii WHO (Maailma Tervishoiuorganisatsioon), OECD (Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon),</p>	
--	--	--	--

		<p>valdkonna eest vastutav Sotsiaalministeerium kui riiklik arengudokument “Alkoholipoliitika arengusuunad 2025-2035” on erinevalt alkoholiseaduse eelnõust soovitanud piirata või lausa keelata alkoholi kaugmüük.</p> <p>Lähtuvalt eelnevast juhin Teie tähelepanu, et antud kooskõlastamisele esitatud eelnõus ja selle seletuskirjas puudusid planeeritava seaduse mõjuhindangud erinevatele elanikkonna gruppidele, sealhulgas soolises vaates. Nõustuda ei saa sotsiaalse mõju hinnanguga, mis väidab, et mõju on väheoluline ja positiivne kuna luuakse täiendav kanal vanuse kontrolliks.</p> <p>Palun Teil teha vastavasisulised täpsemad analüüsid kaasates selle valdkonna eksperte, tuues välja riskid ning nende maandamise mehhanismid.</p>	
Tervise Arengu Instituut		<p>Tervise Arengu Instituudi ülesanne on pakkuda poliitikakujundajale tõenduspõhist teavet olukorras, kus poliitikakujundaja on tegemas otsust, mis võib mõjutada rahvastiku tervist ja heaolu. Seetõttu juhime Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt väljatöötatud alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõus tähelepanu järgmistele asjaoludele:</p> <p>Alkoholiseaduse muutmine Kuna Eestis puudub teistele riikidele sarnane alkoholi müügilubade süsteem, on müügisaali nõue</p>	<p>Arvestatud. Täiendame eelnõud ja seletuskirja. Me ei kaota müügisaali nõuet toitlustusettevõttes, vaid defineerime müügisaaliga müügikoha mõiste. Müügisaali nõude muutmine ei tähenda, et alkoholi tarvitamine muutuks automaatselt lihtsamaks või tooks kaasa avaliku korra täiendavaid rikkumisi. Eelnõu kohaselt jääb müügisaali nõue alles, kuid selle mõiste muutub selgemaks ja paindlikumaks. Müügisaalina saab käsitleda ka nt terrasse, mis peavad olema kaupleja seaduslikus valduses. See tähendab, et lihtsalt kioski ette laudade paigutamine ilma kinnisasja</p>

		<p>alkoholiseaduses seni ohjeldanud alkoholi veelgi laialdasemat kättesaadavust ja müügikohtade tihedust. Müügisaali nõude kaotamine tootlusteetvõttes suurendab alkoholi kohapeal tarvitamist väljaspool siseruume ja võib soodustada avaliku korra rikkumisi ning sellest tulenevalt suurendada korrakaitsele kuluvad ressursid.</p>	<p>omaniku loata ei ole lubatud ning müügikoht peab olema selgelt määratletud ja piiritletud ning kaupljal peab olema võimalus müügikohta sisenemiseks. Oluline on ka, et kohalikel omavalitsustel säilib paindlikus piirata alkoholimüüki avalikus ruumis vastavalt vajadusele (sellist õigust on kasutanud täna Tallinna linn). Leiam, et müügisaalita müügikoha defineerimine ei suurenda avaliku korra rikkumiste arvu ega korrakaitsekulusid, sest seadus jätab alles vajalikud piirangud ja annab omavalitustele võimaluse täiendavateks meetmeteks.</p>
		<p>Müügisaali nõude kaotamine e-kaubanduses suurendab otseselt alkoholi kaugmüüki ja alkoholi kättesaadavust Eestis ning sellega seotud kahjusid ühiskonnale laiemalt.</p> <p>Eelnõus ei ole välja toodud, kuidas maandatakse alkoholi kättesaadavuse suurenemisega seotud riske ja millised on ettevõtja ehk müüja kohustused ja tarvitusele võetavad meetmed alaealistele alkoholi kättesaadavuse piiramiseks.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tervise Arengu Instituudi 2024.a kaugmüügi meetodil läbiviidud alkoholsete jookide testostlemise uuringu* tulemused näitasid, et praegu ei kasuta müügiettevõttes ühtlaselt ja järjekindlalt tehnoloogilisi võimalusi ostja vanusekontrolli teostamiseks enne makse sooritamist. Uuringu käigus viidi läbi 91 testostu, mille puhul vahetult enne makse sooritamist nõudis e-pood või rakendus vanuse tuvastamist 53 testostu (58%) puhul. 37 testostu (41%) 	<p>Selgitatud. Eesti Konjunkturiinstituudi küsitluste järgi ostab valdav osa Eesti inimesi alkoholseid jooke füüsilistest kauplustest. 2023. aastal müüdi kogu müüdnud alkoholist ainult 1,8% kaugteel ehk e-poodides. Seega tegemist on küllaltki väikese turuosakaaluga täna.</p> <p>Tõenäoline on alkoholimüügi e-kaubanduses osakaalu suurenemine mõnevõrra, aga siiski võttes arvesse füüsiliste poodide müüginumbreid jääb e-kaubandus marginaalseks. Suure osa e-kaubandusest moodustab ka alkoholi müük välismaale nt. laevaliinidel. Eelnõuga taotletavad muudatused ei muuda olemasolevat olukorda sellisel määral, mis võimaldaks suurt alkoholimüügi kasu. Täna on e-kaubanduses võimalik alkoholi soetada, seega eelnõu ei tekita muudatusega juurde täiesti uut ning seni kasutamata kanalit. Eelnõu kohaselt peab e-</p>

		<p>puhul ei olnud vanuse tuvastamine vajalik, 1 testostu (1%) kohta andmed puuduvad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samuti näitas uuring, et kauba üleandmisel kõigi testostude kohta anti tellimus vanust tuvastamata üle 74 testostu puhul, mis moodustasid 81% kõigist testostudest. 	<p>kaubanduses alkohoolse joogi jaemüügil kaupleja enne tehingu tegemist tuvastama ostja täisealisuse kõrge usaldusväärsusega e-identimise vahendiga (nt mobiil-ID, Smart-ID või eesti.ee äpi kaudu). See nõue kehtib kõigile ettevõtjatele, kes tegelevad alkoholi kaugmüüga, sõltumata sellest, kas neil on ka füüsiline pood. Lisaks on eelnõus sätestatud, et kui alkoholi üleandmisel kasutatakse vanuse kontrollimiseks e-identimist või eesti.ee rakendust, võib kaupleja loobuda vanuse kontrollist e-poes, kuid sellisel juhul peab vanuse kontroll toimuma kauba üleandmisel. See tähendab, et kui kuller või pakiautomaat ei võimalda vanuse tuvastamist, ei tohi alkoholi üle anda. Praegu on olemas pakiautomaadid, mis toetavad vanuse tuvastamist e-identimise kaudu, kuid kullerite puhul sellist lahendust veel laialdaselt ei kasutata. Seetõttu on regulatsioon sõnastatud tehnoloogianeutraalselt, et tagada tulevikukindlus ja nõuete täitmine ka uute lahenduste tekkimisel. See peaks maandama riske, mis on seotud alkoholi kättesaadavuse suurenemisega alaealistele. Samuti oleme lisanud erandi olukorras, kus alkohol toimetatakse välismaale.</p> <p>Täna kehtib samuti nõue valduse üleandmisel teostada kontrolli isiku vanuse üle. Kui seda nõuet praegu ei järgita osade isikute poolt, ei ole täiendava kohustuse kehtestamine tõenäoliselt tõhus. Sellises olukorras tuleks suurendada</p>
--	--	--	---

			<p>järelevalvet ning rakendada sanktsioone nende isikute suhtes, kes otsustavad nõudeid eirata. Eeldus, et isik täidaks täiendavaid kohustusi olemasolevate asemel ei pruugi ootustele vastata. Teemaga tegeleb ka teadlikult turvalisem juhtrühm, mis võib pakkuda soovitusi antud probleemi lahenduseks.</p>
		<p>Tervise Arengu Instituut ei nõustu väitega, et kaugmüügi suurenemine vähendab riigi või KOV-i järelevalve koormust, vajalik on läbi mõelda meetmed kaugmüügile järelevalve teostamiseks.</p>	<p>Arvestatud. Täiendame seletuskirja. Kaugmüügi suurenemine ei vähenda riigi või KOV-i järelevalve töökoormust. Muutused töökoormuses võivad tuleneda eelkõige sellest, et täna on sunnitud järelevalveasutus (TTJA) teostama kontrolli ka fiktiivsete müügikohtade üle, mis ei ole enamuse ajast tarbijatele avatud ning on loodud üksnes selleks, et võimaldada alkoholi legaalne müük e-kaubanduses. Samuti on raskendatud sellistesse asukohtadesse sisenemine.</p>
		<p>Järelevalve läbiviimiseks on oluline, et tehingute fikseerimise nõue on tagatud ka e-kaubanduse korral. Samuti peavad e-kaubandusplatvormid olema valmis tõendama, et alkoholi müümisel teostatakse vanuse kontrolli enne kliendi poolse makse sooritamist.</p>	<p>Selgitatud. Tehingute fikseerimise kohustus on ettevõtjal ka täna. Raamatupidamise algdokument on tõend, mis peab võimaldama igal kompetentsel ja sõltumatul isikul aru saada toimunud majandustehingu sisust, hinnata selle asjaolusid ja tõepärasust. Teisisõna peavad algdokumendid olema vormistatud inimese jaoks lihtsasti loetavatena, varjamata selleks tavakasutajale kättesaamatuid tehnilisi erivahendeid, keeleolust vms. Raamatupidamise seaduse kohaselt peab iga majandustehingu kohta koostatud algdokument sisaldama vähemalt kolme elementi, milleks on tehingu</p>

			<p>toimumisaeg, majandusliku sisu kirjeldust ja arvnäitajaid (nt müüdud kauba kogus, hind ja summa). Raamatupidamise algdokumendid peaksid olema vormistatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja masintöödeldavad. Seega täna kehtiva raamatupidamise seaduse alusel on kohustatud kõik sh e-kaubanduses tehtud tehingud fikseerida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.</p> <p>E-kaubanduses alkoholse joogi jaemüügil peab kaupleja enne tehingu tegemist kontrollima ostja vanust kõrge usaldusväärsusega e-identimise vahendiga (nt Mobiil-ID, Smart-ID või eesti.ee äpp). See tähendab, et vanuse kontroll peab olema tehtud enne, kui klient saab makse sooritada ja tellimuse lõpule viia. Erandiks on üksnes olukord, mille kohaselt e-kaubanduses alkoholse joogi jaemüügil ei pea kaupleja tuvastama enne tehingu tegemist tehingut tegeva isiku täisealisust, kui valduse üleandmisel tuvastatakse täisealisus e-identimise vahendiga või kui alkohol toimetatakse välismaale.</p>
Eesti Väikepruulijate Liit		Eesti Väikepruulijate Liidu poolt kommentaare ei ole.	
Eesti Kaupmeeste Liit		Eelnõu paneb ette mitmed positiivsed sammud protsesside ajakohastamiseks, mis aitavad alkoholiseadusel muutunud turuolukorraga kaasas käia. Kuna muudatused on peamiselt tehnilised, ei ole	

		meil neile täiendavat tagasisidet peale selle, et toetame neid nagu nad on ette pandud.	
	AS § 44 lg 3	<p>Teeme omalt poolt eelnõusse ühe täiendava ettepaneku, mis võimaldaks vähendada kaupmeeste halduskoormust ning viia seadus kooskõlla tänapäevaste digilahendustega. Ettepanek puudutab eelnõu § 44 (Tehingu fikseerimine) lõiget 3:</p> <p><i>„(3) Enne alkohoolse joogi valduse üleandmist peab senine valdaja tuvastama, et valduse omandaja on täisealine, isikut tõendava dokumendi alusel, mis vastab isikut tõendavate dokumentide seadusele, või e-identimise vahendiga, mis kuulub kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi. Täisealisust ei pea tuvastama valduse omandaja puhul, kes on ilmselgelt täisealine või kelle täisealisus on senisele valdajale teada.“;</i></p> <p>Teeme ettepaneku lisada eelnõu seletuskirja § 44 lg 3 kohta eelnõu seletuskirja järgnev selgitus:</p> <p>Alkohoolse joogi omandaja täisealisus loetakse senisele valdajale teadaolevaks muuhulgas siis kui alkohoolse joogi valduse üleandmisega seotud tehing toimub senise valdaja poolt pakutava tehnilise lahenduse (näiteks äpi) vahendusel, mille kasutuslepingu sõlmimisel ja/või sisselogimisel on kasutaja isik ja vanus tuvastatud kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi vahendusel ning süsteem kontrollib iga sellise tehingu puhul isiku vanust äpi süsteemi salvestatud isikukoodi vastu.</p> <p>Ettepaneku põhjendus:</p>	<p>Selgitatud. Ettepanek on arusaadav ja mõistetav, kuid see ei tule ilma täiendavate riskideta. Kuna igakordset tugevat autentimist ostu hetkel ei toimuks, jääks püsima risk, et alaealine kasutab vanema või teise pereliikme mobiiltelefoni/kontot vanuse tuvastamiseks. Ei ole välistatud, et alaealisel võib olla juurdepääs täisealise perekonnaliikme mobiilside vahendile ning olukorras, kus täiendavad juurdepääsupiirangud sidevahendil puuduvad, saab alaealine omandada alkoholi. Praktikas on risk, et selline lähenemine võib avada täiendava võimaluse alaealistele alkoholi omandamiseks.</p>

		<p>Alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokratia vähendamine) eelnõu eesmärgiks on seletuskirja kohaselt seaduse kaasajastamine, et vähendada ettevõtjatele kehtivaid ebamõistlikke nõudeid ning samal ajal suurendada e-kaubanduse paindlikkust ja soodustada tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõttu.</p> <p>Viimastel aastatel on jaemüügiga tegelevate ettevõtete poolt ulatuslikult kasutusele võetud erinevaid tehnoloogilisi lahendusi sh kaubandusketipõhised äpid, mille eesmärgiks on pakkuda tarbijatele kiiremat teenindust ja kasutusmugavust ning hoida kokku ettevõtjate kulusid (eelkõige tööjõukulude näol). Nimetatud lahendused võimaldavad tarbijatel kauplustes oma ostud sooritada kiiresti ning enamasti kaupluse töötaja otsese sekkumiseta. Üks peamisi põhjusi, miks kaupluse töötaja peab tehingu tegemisel sekkuma, on alkoholiseadusest tulenev nõue tuvastada enne alkohoolse joogi valduse üleandmist, et valduse omandaja on täisealine. Nii kehtiv seadus, kui eelnõu sõnastus annab loa täisealisuse tuvastamisest loobuda valduse omandaja puhul, kes on ilmselgelt täisealine või kelle täisealisus on senisele valdajale teada „<i>Täisealisust ei pea tuvastama valduse omandaja puhul, kes on ilmselgelt täisealine või kelle täisealisus on senisele valdajale teada.</i>“</p> <p>Äpi kasutuslepingu sõlmimisel ja sisselogimisel ja hilisemal kasutusel teatud sagedusega toimub äpi kasutaja isiku tuvastamine e-identimise vahendiga, mis kuulub kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi (mobiilID, SmartID) ning selle</p>	
--	--	--	--

		<p>käigus tuvastatakse mh ka äpi kasutaja vanus. Seega on kaupmehele teada iga äpi kasutaja isik ning vanus. Selgitame, et sarnast lahendust kasutavad ka näiteks sõidujagamisteenuse pakkujad, mille puhul on samuti oluline vanuse ja juhtimisõiguse olemasolu tuvastamine (st tugev autentimine toimub esimesel kasutuskorral ja edaspidi teatud perioodilisusega ning igakordsel kasutamisel kõrge usaldusväärsuse tasemega isikutuvastust ei toimu).</p> <p>Eelnõu seletuskirja vanuse tuvastamist selgitavas punktis on kirjeldatud alkohoolse joogi valduse üleandmise hetkel vanuse tuvastamiseks kasutatavaid võimalusi ja seda, mida loetakse kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi vahenditeks. Seletuskiri ei sisalda täpsustusi või selgitusi selle kohta, millisel juhul loetakse valduse omandaja vanus senisele valdajale teadaolevaks, mistõttu saab antud sätte osas tekkida erinevaid tõlgendusi. Uued kasutuselevõetud tehnoloogilised lahendused (näiteks äpid) võimaldavad kaupmeestel oma kliente paremini tuvastada mistõttu on kaupmehele teada iga registreeritud äpi kasutaja isik ja vanus. Sellega seoses oleks kaupmeestel võimalik täisealiste äpi kasutajate puhul loobuda igakordsest täiendavast isikutuvastusest alkoholi sisaldava tehingu puhul tuginedes sellele, et kliendi täisealisus on kaupmehele juba teada. Äpi süsteemis taustal toimub igakordselt selliste tehingute puhul täisealisuse kontroll vastu süsteemi salvestatud isikukoodi, millest jääb süsteemi maha ka vastav logi. Kaupmehed soovivad õigusselgust antud küsimuses ning näeme, et</p>	
--	--	--	--

		selle saaks tagada seaduse eelnõu seletuskirja täiendamisega.	
Tallinn Linnakantselei		Tallinna Linnakantselei tagasiside keskendub alkoholiseaduse ja tubakaseaduse kavandavate muudatuste sisulisele mõjule, toetades samas kaasaegseid digilahendusi ja halduskoormuse vähendamist.	
	AS § 41 lg 3	<p>1. Seaduse eelnõu § 1 punktiga 3 täiendatakse alkoholiseaduse § 41 lõiget 3 kolmanda lausega järgmises sõnastuses:</p> <p>„Müügisaali nõue ei kohaldu alkoholse joogi jaemüügile e-kaubanduses, tootlustusettevõttes või avalikul üritusel.“</p> <p>Kuna müügisaaliga müügikoha mõiste on määratlemata, siis selline olukord õigusselgust ei taga ning võib luua ka erinevatele ettevõtjatele ebavõrdsed võimalused. Näiteks on Tallinna Jõuluturul müügikohad ja Tallinna Raekoja kõrval asub tootlustusettevõtte Kooker. Praktikas on esinenud ebavõrdne olukord, kus Tallinna Jõuluturu müügikohtades kui tootlustusettevõttes soovitakse müüa alkoholiga glögi - esimene neist saab avaliku ürituse raames alkoholi müüa, kuid näiteks tootlustusettevõtte Kooker alkoholi müüa ei tohi, kuna tegevuskohal puudub müügisaal.</p> <p>Alkoholiseaduse (edaspidi AS) § 41 lõikesse 3 planeeritava täiendusega, mille kohaselt ei kohaldu</p>	Arvestatud. Täiendame eelnõu ja seletuskirja. Defineerime müügisaaliga müügikoha ja toome välja erandid, et alkoholse joogi jaemüük müügisaalita müügikohas on keelatud, välja arvatud e-kaubanduses ja avalikul üritusel. Kokkuvõttes see tähendab, et müügisaaliga müügikohaks võib olla ka muu piiritletud ala, mis ei pruugi olla ehitise osa. Oluline on, et ala oleks selgeks piiritletud ja kaupleja seaduslikus valduses. See välistab omakorda olukorrad, kus kioski ette pannakse lauad ilma vastava omaniku loata. Seega aitab muudatus parandada õigusselgust ning välistab võimaluse, et ettevõtjad tõlgendavad müügisaali mõistet omal käel ja ebavõrdselt. Tallinna Jõuluturu ja tootlustusettevõtte näite osas on oluline, et avaliku ürituse raames kehtivad erandid, mis võimaldavad alkoholi müüa ka müügisaalita müügikohas. Peale taotletavate muudatuste oleks võimalik ka ettevõtetal, millel puudub traditsiooniline müügisaal alkoholi müüa, kui nende seaduslikus valduses on selgelt piiritletud ala. See muudatus toetab ettevõtjate võrdväärset

		<p>müügisaalita müügikoha keeld tootlustuses, loob võimalusi väikeettevõtetele ja hooajalisele kaubandusele.</p> <p>Samas on võimalik, et selle tootlustuses alkoholi müügil müügisaali nõude kaotamisega tekib enam juurde alkoholi müügikohti, mis omakorda võib viia vastuoluni alkoholipoliitika rohelise raamatu eesmärkidega – vähendada alkoholi müügikohti.</p>	<p>konkurentsi ja võrdsetel tingimustel hooajalist kaubandust. Arusaadavalt võib müügisaaliga müügikoha defineerimine suurendada võimalusi alkoholimüügiks ning seeläbi olla vastuolus rohelise raamatu eesmärgiga vähendada alkoholi kättesaadavust. Siinkohal tuleb rõhutada, et kohalikel omavalitsustel jääb siiski õigus piirata alkoholimüüki omal territooriumil, kehtestades selleks vastavaid keelde teatud piirandades. Seega säilib paindlikus reguleerida alkoholi kättesaadavust vastavalt kohalikele oludele ja vajadustele.</p>
		<p>Kas olukorras, kus alkoholi müügiõigus antakse ka väiksema pinnaga müügikohtadele, on arvestatud eesmärgiga piirata alkoholsete jookide nähtavust ja eksponeerimist? Kas selle raames on vajalik kehtestada selgemad nõuded alkoholi väljapanekule?</p>	<p>Võtame arvesse ja täiendame seletuskirja. Alkoholiseaduse kohaselt ei tohi alkoholsete jookide väljapanek olla märgatavalt nähtav väljastpoolt müügikohta. See nõue kehtib ka müügisaaliga müügikoha puhul, mis on kaupleva seaduslikus valduses ning selgelt eristatav ja piiritletud ala. Sellises müügikohas peab samuti olema tagatud, et alkoholsete jookide väljapanek ei oleks väljastpoolt müügikohta silmatorkavalt nähtav.</p>
		<p>E-kaubandus ilma füüsilise kauplusega. Antud muudatus vähendab ebaproportsionaalseid piiranguid ja loob võrdsed võimalused väikekauplusele, ilma et järelevalvevõime väheneks – e-müügi üle tuleb niikuinii teha andmepõhist kontrolli. See väldib „näiliste poodide“ teket, mis koormavad nii ettevõtjaid kui kohalikke omavalitsusi ilma sisulise lisaväärtuseta.</p>	<p>Arvestatud.</p>
		<p>Ettepanek on kaaluda kehtestada järelevalvelised miinimumnõuded alkoholi e-müügiks, näiteks</p>	<p>Selgitatud. Alkoholiseaduse järgi on lubatud alkoholsete jooke jaemüügis müüa ainult</p>

		<p>kättetoimetamise ajatempli ja isiku/vanuse kontrolli meetodi logimine valduse üleandmise hetkel; tarnekeeld kell 22.00–10.00 ja selle automaatne jõustamine süsteemis; geo-piirangud (kui on kohalikul tasandil kehtestatud täiendavad piirangud – nt territooriumid/ajad ning luua müügitehingu kohta käivate andmete standardne eksport järelevalve asutustele.</p>	<p>müügikohtades ajavahemikus 10.00–22.00 ning pärast seda aega ei ole kaasamüük lubatud. Samuti sätestab seadus, et alkohoolse joogi üleandmine tarbijale kohaletoimetamise teenuse kaudu on keelatud ajavahemikus 22.00–10.00. Seega ei ole praegu lubatud alkohoolseid jooke kohaletoimetamise teel üle anda väljaspool seaduses ette nähtud kellaaegu. Täiendavate riskide ärahoidmiseks täiendame eelnõud ja seletuskirja.</p>
		<p>Lisaks alkohoolse joogi ostmisel ostja vanuse tuvastamine e-identifitseerimise vahendite või muu tõhusa tehnoloogilise lahenduse kaudu, sest ainuüksi nn isekinnitused ei ole usaldusväärsed.</p>	<p>Arvestame. Täiendame eelnõu ja seletuskirja. Eelnõu muudatusega soovitakse, et enne alkohoolse joogi valduse üleandmist peab senine valdaja veenduma, et ostja on täisealine, kasutades selleks kas isikut tõendavat dokumenti, kõrge usaldusväärsusega e-identimise vahendit või eesti.ee rakendust. E-kaubanduses on nõuded veelgi rangemad ehk enne tehingu tegemist peab kaupleja tuvastama ostja täisealisuse e-identimise vahendiga, v.a olukorras, kus valdus antakse üle kasutades e-identimise vahendit või alkohol toimetatakse kätte välismaale. Selline kord aitab tugevdada vanuse kontrolli ja vähendada alaealistele alkoholi kättesaadavust. Seega ainuüksi isekinnitusest ei piisa olukorras, kus alkohoolse joogi kättetoimetamisel e-kaubanduses ei kasutata e-identimise vahendit.</p>
		<p>Juhime tähelepanu, et siiani ei ole ka täpsustatud e-kaubanduse järelevalve korraldusega seonduvat. Praktikas ei ole seni selgust, kelle ülesanne on teha</p>	<p>Arvestame. Täiendame seletuskirja. Lisame alkoholiseadusesse, et alkoholi ei või jaemüügis hoida ega ladustada mujal, kui</p>

		<p>järelevalvet alkoholi müügi üle e-kaubanduse korras ning milline on seejuures kohaliku omavalitsuse roll ja sekkumisvõimalused. Kui majandustegevuse registris (MTR) on tegevuskohaks märgitud domeen, siis kuidas on see seotud konkreetse haldusterritooriumiga?</p>	<p>majandustegevusregistris olevas tegevuskohas ja see tegevuskoht ei tohi olla eluruum. Samuti ei tohi ettevõtja saada märkida majandustegevuse registrisse tegevuskohaks üksnes domeeni, vaid peab olema märgitud alkoholi ladustamise korral ka ladustamise koht. Seega majandustegevusregistris tuleb esitada tegevuskoht, mis võib olla kauplus, toitlustusasutus või ladu, kuid ei või olla eluruum. Eluruumis alkoholi hoidmise keeld väldib, et alkoholi kvaliteedi ja maksureeglite järelevalve käigus ei ole tegemist eraelu puutumatuse riivega alkoholi hoiukohta sisenemisel. Järelevalve pädevus e-kaubanduse nõuete, sh vanuse tuvastamise üle jääb Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ametile, vastavalt alkoholiseadusele, kus on alaealiste vanuse tuvastamise osas välja jäetud vaid seaduse paragrahvis 46 ning 47 lõigetes 1,5 ja 6 sätestatud nõuded. Seega alkoholi jaemüügi e-kaubanduse reeglite muutmisel ei ole plaanis märkimisväärselt suurendada ülejäänud järelevalveametite tegevust.</p>
	AS § 44	<p>Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse alkoholiseaduse § 44 ja sõnastatakse see järgmiselt:</p> <p>„§ 44. Tehingu fikseerimine</p> <p>Alkohoolse joogi jaemüük kaupluses ja toitlustusettevõttes on lubatud, kui kellaaja täpsusega fikseeritakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis alkohoolse joogi jaemüügi tehing.“</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja ja eelnõu täiendatud. Soovime, et alkohoolse joogi jaemüük kaupluses ja toitlustusettevõttes on lubatud, kui kellaaja täpsusega fikseeritakse elektroonselt iga alkohoolse joogi jaemüügi tehing ja tehingutest moodustub muutmatu süsteemne kirje. Rõhutame tähtsust, et alkoholi puhul müügi fikseerimine toimuks kasutades elektroonilist vahendit kasutades. Samas jääme</p>

		<p>Uuendatud sõnastuses jääb võimalus, et alkoholsete jookide müügil ei kasutata elektroonilist tehnoloogiat, vaid piirduakse algelise lahendusega, näiteks müügitehingute talletamine paberkandjal (nn vihikusse kirjutamine).</p> <p>Ainuüksi alkoholi müügi aja elektrooniline fikseerimine ei ole järelevalveks piisav, sest see ei välista andmete muutmist ega anna teavet müüdud kauba kohta, mistõttu ei ole võimalik rikkumisi tõhusalt tuvastada.</p> <p>Praegused nõuded on puudulikud, mistõttu on müügitehingute ajalugu sageli kas ligipääsmatu või muudetav. Alkoholi müügi puhul üksnes kellaaja elektrooniline fikseerimine ei taga tõhusat järelevalvet. Selleks, et kontrollida kehtivatest nõuetest kinnipidamist, peab lisaks kellaajale olema tagatud usaldusväärne ja muutmatu teave müüdud alkoholse joogi kohta.</p>	<p>tehnoloogianeutraalseks jättes võimaluse erinevate vahendite kasutuselevõtuks ka tulevikus. Müügitehingu fikseerimine ja selle muutmatu süsteemne kirje peab tagama järelevalvetegevuseks piisavad võimalused.</p>
		<p>Ühtlasi on ettepanek täiendada alkoholiseadust nõudega, mis seaks alkoholi müüvale ettevõtjale kohustuse sellise (elektroonilise) süsteemi olemasoluks, millel on reaajajaga seotud ajatempel või muu tehniline lahendus, mis võimaldab andmeid (st müügitehinguid – kellaeg, müüdud kaup) muutmatul kujul kontrollida. St muutmiskindel süsteemne kirje tehingutest (logifail), milles kajastatud järgmine teave: täpne ajatempel sekundites, tehingu unikaalne ID; müügikoha/ettevõtja ja terminali/teenuse identsed tuvastajad; tootekirje tunnus, mis eristab alkoholse</p>	<p>Selgitatud. Kehtiva alkoholiseaduse kohaselt on alkoholsete jookide jaemüük kauplustes ja toitlustusettevõtetes lubatud tingimusel, et tegevuskohas on kassaaparaat, mille kaudu fikseeritakse kõik alkoholsete jookide jaemüügi tehingud. On mõistetav, et täiendavad nõuded, nagu näiteks ajatempel sekundites, tehingu unikaalne ID, tuvastajad või tamper-evident lahendused, võivad parandada järelevalve tingimusi alkoholi jaemüügi osas. Samas tuleb arvestada, et tegemist oleks uute kohustustega,</p>

		<p>joogi muust kaubast, kogus/ühik; makseviis (sularaha/kaart/e-makse; teenindaja/kanali tunnus (nt veebileht, kohapealne).</p> <p>Seega muutmiskindel kasutatav tehnoloogia ehk <u>tamper-evident lahendus</u> (nt ahelräsid või kvalifitseeritud ajatempel) ja kellaaegade sünkroon (NTP), et vältida ajaga manipuleerimist (nt tehingu kellaaja käsitsi muutmist); <u>kohustuslik andmete säilitusaeg</u> vähemalt 24 kuud ning peab olema <u>viivitamatu väljastusvõime</u> (standardne CSV/JSON eksport ja masinliides järelevalvele).</p> <p>Eelkirjeldatud nõuded tagaksid ettevõtjale vabaduse valida sobiv platvorm (POS, veebimüügihaldus, pangaterminali integratsioon), kuid tagavad kontrollitava ja võrreldava andmestiku.</p>	<p>mis toovad ettevõtjatele lisakulusid, mida praegu ei ole. Enne selliste nõuete kehtestamist tuleb hinnata, millised on tegelikud kulud nende süsteemide rakendamisel ning olukorras, kus kulud on märkimisväärsed, ei pruugi kohustus olla proportsionaalne. Seetõttu on vajalik tulevikus täiendav hindamine ja mõjuanalüüs enne antud kohustuste rakendamist.</p>
	AS § 47 lg 3	<p>Eelnõu § 1 punktiga 5 muudetakse alkoholiseaduse § 47 lõiget 3 ja sõnastatakse järgmiselt:</p> <p>„(3) Enne alkohoolse joogi valduse üleandmist peab senine valdaja tuvastama, et valduse omandaja on täisealine, isikut tõendava dokumendi alusel, mis vastab isikut tõendavate dokumentide seadusele, või e-identimise vahendiga, mis kuulub kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi. Täisealisust ei pea tuvastama valduse omandaja puhul, kes on ilmselgelt täisealine või kelle täisealisus on senisele valdajale teada.“.</p> <p>Toetame lahendust, mis lubab lisaks füüsilisele dokumendile kasutada samaväärse usaldusväärsusega</p>	Arvestatud.

		e-identimise vahendeid. Praktilised näited: ID kaart, Mobiil-ID, Smart-ID või teised eIDAS tasemel süsteemid; kohapeal nt dokumendi kiibi lugemine.	
		<p>KOV pädevus kontrollteingu kui erimeetme kohaldamisel</p> <p>Ühtlasi soovime taaskord tuua välja, et alkohoolse joogi jaemüügile seatud nõuete täitmise üle järelevalve teostamist takistab olulisel määral asjaolu, et omavalitsusel puudub senini kontrollteingu tegemise pädevus (AS § 52¹ lg 2 kohaselt on see vaid AS § 47 lg 2-4 sätestatud nõuete täitmise üle - ehk alaealiste puhul).</p> <p>Eesmärgipärase ja efektiivse järelevalve teostamiseks alkohoolse joogi jaemüügile kehtestatud piirangutest kinnipidamiseks ja võimalike rikkumiste tuvastamiseks on vajalik laiendada kohaliku omavalitsuse pädevust kontrollteingute tegemisel. On oluline laiendada kohaliku omavalitsuse kontrollteingu teostamise pädevusi ka AS § 49 lõikele 4.</p> <p>Järelevalve praktikal põhinevad selgitused KOV-le kontrollteingu tegemise pädevuse laiendamise kohta oleme saatnud 29.10.2024 kirjaga nr 1-12/1224-1 nii Sotsiaalministeeriumile kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Jätakuvalt oleme avatud aruteluks ja vajadusel ka täiendavaks põhjendusteks kontrollteingu pädevuse laiendamise teemal.</p>	<p>Selgitatud. Kontrollteingute pädevuse andmise ning muude järelevalvetegevustega seotud hinnangute andmisega tegeleb töögrupp „Teadlikult turvalisem“, mille käigus koostatakse ka õigusanalüüs. Kui õigusanalüüs valmib, võib see tähendada märkimisväärsed muudatusi järelevalvekorralduses ja täiendavaid muudatusi alkoholiseaduses.</p>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda		<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta, millega vähendatakse bürokraatia nõudeid erinevates seadustes. Kaubanduskoda toetab bürokraatia vähendamise suunda ning peab oluliseks, et regulatsioonid oleksid ettevõtjatele selged ja võimalikult vähese halduskoormusega.</p>	
		<p>Müügisaali nõude leevendamine</p> <p>Kehtiva alkoholiseaduse kohaselt on alkohoolse joogi jaemüük müügisaalita müügikohas keelatud. Eelnõu kohaselt on edaspidi alkohoolse joogi jaemüük lubatud e-kaubanduses ilma kauplust või toitlustusettevõtet omamata (eelnõu § 1 p 1). Eelnõuga täpsustatakse sätet nii, et müügisaali nõue ei kohaldu alkohoolse joogi jaemüügile e-kaubanduses, toitlustusettevõttes või avalikul üritusel (eelnõu § 1 p 3).</p> <p>Kaubanduskoda toetab plaanitavaid muudatust, kuna see lihtsustab ettevõtete, eriti väikeettevõtete tegevust, kellel ei ole majanduslikult otstarbekas pidada füüsilist müügikohta või müügisaali. Muudatus loob paindlikuma ja õiglasema ettevõtluskeskkonna, võimaldades ka uutel ärimudelitel (nt ainult e-kanalis tegutsevatel ettevõtjatel) turule lihtsamini siseneda. Lisaks oleme seisukohal, et füüsilise müügisaali nõue ei ole enam põhjendatud olukorras, kus vanusekontrolli ja müügitingimuste täitmist saab edukalt tagada digitaalselt. Tehnoloogilised</p>	Arvestatud.

		lahendused, sealhulgas e-identimine ja kullerite kohustused vanuse tuvastamisel, võimaldavad tagada müügireeglite järgimist ka ilma traditsioonilise kaupluseta. Kehtiv regulatsioon on ajale jalgu jäänud ega arvesta kaasaegsete ja turvaliste e-kaubanduse praktikatega.	
		Müügitehingute fikseerimise lihtsustamine Kaubanduskoda toetab kavandatavat muudatust, millega asendatakse konkreetne tehniline nõue (kassaaparaadi kasutamine) paindlikuma reeglga, mis võimaldab alkoholise joogi müügi tehinguid fikseerida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kellaaja täpsusega (eelnõu § 1 p 4). Leiame, et selline lähenemine vähendab tarbetut reguleerimist ning annab ettevõtjatele valikuvabaduse sobivaima lahenduse kasutamiseks, säilitades samal ajal vajaliku kontrollitaseme.	Arvestatud
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda		Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK), mis koondab koos oma liikmesorganisatsioonidega üle 30 000 juriidilise ja füüsilise isiku, pöördub Teie poole, et anda tagasisidet alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule. Oleme tänulikud, et olete võtnud bürokraatia vähendamise fookusesse ning astunud samme ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks. Meie tagasiside keskendub peamiselt alkoholiseadusele ning alkoholi ja alkoholsete jookide tootmisega seotud ettevõtluse arendamisele.	

		<p>Nõustume, et alkoholiseaduses on mitmeid sätteid, mis on oma vajaduse kaotanud või ei täida enam oma esialgset eesmärki ega ole ajakohane, arvestades tehnoloogia arengut ja innovaatiliste lahenduste kasutuselevõttu. Toetame seetõttu alkoholiseaduse kaasajastamist, et vähendada ettevõtjatele kehtivaid ebamõistlikke nõudeid.</p> <p>Kui käesolev eelnõu peamine eesmärk on bürokraatia vähendamine ja muudatused puudutavad eelkõige kaubanduslike nõudeid, st suurendatakse e-kaubanduse paindlikkust ja täiendatakse võimalusi alkoholsete jookide tehingute teostamiseks, siis jäävad lahendamata ettevõtjate jaoks olulised küsimused: riikliku alkoholiregistri kaotamine ning leevendused väiketootjate turule sisenemisel. Seejuures on peaministri juures tegutsev efektiivsuse ja majanduskasvu nõukoda toetanud ettepanekut alkoholiregistri kaotamiseks ning valitsus on sellele andnud heakskiidu.</p> <p>Arvestades eelnõu eesmärki seadust kaasajastada, peame mõistlikuks tühistada § 7 lg 6, mis keelab puskariaparaadi omamise või valdamise. Tänapäeval on veedestilleerimise aparatuur vabalt kättesaadav ning puskariaparaadil ei ole tehnoloogiliselt eristuvaid tunnuseid võrreldes teiste destilleerimisseadmetega. Kuna § 7 lg 1 p 5 ja lg 2 jäävad kehtima, ei ole edaspidigi lubatud puskarit¹ valmistada ega käidelda.</p>	<p>Selgitatud. Alkoregistri muudatuse eelnõu on ettevalmistamisel regionaal- ja põllumajandusministeeriumil.</p> <p>Muud teemad võtame teadmiseks.</p> <p>Pädev mõõtja: Väiksematele alkoholitootjatele on alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse §-i 33¹ lõikes 3¹ olemas erisus väiksematele alkoholitootjatele, kes toodab alkoholsetest jookidest vaid õlut, veini ja kääritatud jooki ning kelle iga nimetatud aktsiisikauba liigi tootmismahut kalendriaastas on kuni 15 000 (kaasa arvatud) hektoliitrit, ei pea tõendama mõõtetulemuste jälgitavust pärast selle pädeva mõõtja tunnistuse kehtivuse lõppemist, mis on esitatud aktsiisilao tegevusloa taotlemisel või käesoleva seaduse § 31 lõikes 1⁵ nimetatud tootmismahu piiri ületamisel rohkem kui 20 protsenti. Vaid tootmismahu piiri 15 000 hektoliitrit ületamine ei too kaasa mõõtetulemuste jälgitavuse tõendamise kohustust.</p> <p>Alkoholsete jookide definitsioonid ATKEAS-is (Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus) ja alkoholiseaduses erinevad, kuna nende seaduste eesmärgid ja reguleerimisala on olemuslikult erinevad. ATKEAS-i peamine ülesanne on määratleda aktsiisimaksu objektid ja</p>
--	--	---	---

¹ Alkoholiseaduses sõnastatakse puskar kui kodusel viisil pärmilisel alkoholkäärimisel tekkiva liitse vedeliku destilleerimisel saadav kange alkoholne jook, mis sisaldab puskariõlisid.

		<p>Käesoleva aasta alguses kogus EPKK oma liikmetelt 140 ettepanekut bürokraatia vähendamiseks, mis edastati 5. mail riigisekretärile ning regionaal- ja põllumajandusministrile. Ettepanekud koondati viide valdkonda (aruandlus ja andmete esitamine, kontrollid ja järelevalve, load ja menetlused, regulatsioonid ja kaasamine) ning neid on arutatud mitmete riiklike asutustega, et leida lahendusi liikmete väljatoodud probleemidele. Alkoholi puudutavatest ettepanekutest tõstame esile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Mõistete ühtlustamine erinevates õigusaktides. Alkoholi ja alkoholsete jookide definitsioonid erinevad nt ATKEAS-es ja alkoholiseaduses. 2) Pädeva mõõtja tunnistuse nõude leevendamine. Kehtiv kord nõuab iga kahe aasta järel uuesti tõendamist, mis on kulukas ja ajamahukas. Väiketootjatele tuleks luua erandid või muuta tunnistus ühekordseks nõudeks. 3) Mõõteseadmete kalibreerimise paindlikum rakendamine. Näiteks voolutitega mõõturite puhul võiks kalibreerimissagedus sõltuda seadme tootja soovituselt. <p>26. augustil korraldas EPKK alkoholi väiketootjate ümarlaua, kuhu olid kutsutud Rahandusministeeriumi ja Maksu- ja Tolliameti esindajad. Kohtumisel rõhutasime vajadust laiendada erisusi väiketootjatele, mida lubab EL-i aktsiisidirektiiv². Eestis on erisust</p>	<p>kehtestada aktsiisimäärad. Seetõttu tugineb ATKEAS kaubakoodide klassifikatsioonile (KN-koodid), mis on vajalik aktsiisi arvestamiseks ja tolliprotseduurideks. Alkoholne jook ATKEAS-i tähenduses on aktsiisikaup, mis kuulub kindlasse kategooriasse, näiteks õlu, vein, kääritatud jook, vahetoode või muu alkoholne jook. Seadus ei erista lahjat ja kanget alkoholi, vaid lähtub maksustamise tehnilistest kriteeriumidest.</p> <p>Alkoholiseadus seevastu reguleerib alkoholi käitlemist, müüki ja tarbimist, et kehtestada müügipiirangud ja tarbimisreeglid.</p>
--	--	--	---

² Vähendatud aktsiisimäärad võib kehtestada: 1. Väikeste õlletehaste (mis toodavad maksimaalselt 200 000 hektoliitrit (hl) õlut aastas) ning piiritusetehaste (mis toodavad maksimaalselt 10 hl puhast alkoholi aastas) puhul võidakse standardmääradest teha kuni 50% ulatuses maksuvähendusi. 2. Vähendatud

		<p>rakendatud vaid õlletootjatele, samas kui marjaveini- ja siidritootjatele see ei laiene. Tootjate põhilised argumendid erandite laiendamise poolt on järgmised:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marjaveini ja siidri tootmine põhineb kohaliku tooraine väärindamisel, samas kui õlletootmine baseerub valdavalt imporditud toorainel. • Väiketootjate toodete kõrgem hind ei suurenda elanikkonna alkoholi tarbimist olulisel määral. • Maksutulu näitel oleks 50% aktsiisisoodustuse korral riigi saamata jääv summa väike, samas kui väikeettevõtjad panustaksid laiemalt maksudesse rohkem. <p>Leevenduste korral oleks turule lihtsam siseneda nii hobi- kui ka senistel illegaalse tootmisega tegelevatel tootjatel, mis kokkuvõttes kasvataks legaalset majandustegevust.</p>	
Alkoholitootjate ja Maaletootjate Liit		<p>Alkoholitootjate- ja Maaletootjate Liit toetab kooskõlastamiseks esitatud eelnõu ning avaldab tunnustust eelnõu koostajatele põhjaliku ja kiire ettevalmistustöö eest.</p> <p>Ühtlasi juhime tähelepanu, et valitsuskabinet otsustas 8. mail käesoleval aastal bürokraatia vähendamise eesmärgil kaotada alkoholiregistri, mille õiguslik alus tuleneb alkoholiseadusest.</p> <p>Hea õigusloome ja normitehnika eeskirja kohaselt tuleb ühest eesmärgist kantud sama seaduse</p>	<p>Selgitatud. Alkoregistri kaotamise eelnõu on ettevalmistamisel regionaal- ja põllumajandusministeeriumil ning liigub samas ajagraafikus antud eelnõuga.</p>

aktsiisimäära võib kohaldada veini ja kääritatud jookide (alkoholisisaldusega kuni 8,5%), õlle (alkoholisisaldusega kuni 2,8%), vahetoodete (alkoholisisaldusega kuni 15%) ja etüülalkoholi (alkoholisisaldusega kuni 10%) puhul.

		<p>muudatused menetleda üheskoos. Käesoleval juhul on nii kooskõlastamiseks esitatud muudatused kui ka alkoholiregistri kaotamine kantud ühest ja samast eesmärgist – bürokraatia vähendamisest – ning tegemist on sama seaduse muutmisega. Seetõttu on õige ja otstarbekas neid menetleda koos. Samal eesmärgil lühikese ajavahega kahte eraldi eelnõusse killustatud muudatused ei ole kooskõlas Riigikogus menetletavate eelnõude normitehnika eeskirja põhimõtetega.</p> <p>Lähtudes eeltoodust ning soovides samas mitte takistada esitatud eelnõu kiiret menetlemist, teeme ettepaneku täiendada alkoholiseaduse muutmise eelnõud ka alkoholiregistri kaotamise regulatsiooniga. Tegemist ei ole juriidiliselt töömahuka ega keeruka täiendusega ning poliitiline otsus alkoholiregistri kaotamiseks on juba langetatud.</p>	
Eesti Linnade ja Valdade Liit		<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium saatis 12. septembril 2025 kooskõlastusringile alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokraatia vähendamine) eelnõu. Kahetsusväärset ei ole Eesti Linnade ja Valdade Liit kooskõlastamisse ega arvamuse andmisesse kaasatud. Edastame Tallinna linna ettepanekud alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokraatia vähendamine) eelnõule. Tagasiside keskendub alkoholiseaduse ja tubakaseaduse kavandatavate muudatuste sisulisele mõjule, toetades samas kaasaegseid digilahendusi ja halduskoormuse vähendamist. Arvestatud on Tallinna varasemate seisukohtade ja kogemustega, sh</p>	

		järelevalve probleemidega kassaaparaadinõuete täitmisel.	
		<p>„Müügisaali nõue ei kohaldu alkoholse joogi jaemüügile e-kaubanduses, tootlustusettevõttes või avalikul üritusel.“ Kuna müügisaaliga müügikoha mõiste on määratlemata, siis selline olukord õigusselgust ei taga ning võib luua ka erinevatele ettevõtjatele ebavõrdsed võimalused. Näiteks on Tallinna Jõuluturul müügikohad ja Tallinna Raekoja kõrval asub tootlustusettevõtte Kooker. Praktikas on esinenud ebavõrdne olukord, kus Tallinna Jõuluturu müügikohtades kui tootlustusettevõttes soovitakse müüa alkoholiga glögi - esimene neist saab avaliku ürituse raames alkoholi müüa, kuid näiteks tootlustusettevõtte Kooker alkoholi müüa ei tohi, kuna tegevuskohal puudub müügisaal. Alkoholiseaduse (edaspidi AS) § 41 lõikesse 3 planeeritava täiendusega, mille kohaselt ei kohaldu müügisaaliga müügikoha keeld tootlustuses, loob võimalusi väikeettevõtetele ja hooajalisele kaubandusele. Samas on võimalik, et selle tootlustuses alkoholi müügil müügisaali nõude kaotamisega tekib enam juurde alkoholi müügikohti, mis omakorda võib viia vastuoluni alkoholipoliitika rohelise raamatu eesmärkidega – vähendada alkoholi müügikohti.</p>	<p>Arvestatud. Täiendame eelnõu ja seletuskirja. Defineerime müügisaaliga müügikoha ja toome välja erandid, et alkoholse joogi jaemüük müügisaalita müügikohas on keelatud, välja arvatud e-kaubanduses ja avalikul üritusel. Kokkuvõttes see tähendab, et müügisaaliga müügikohaks võib olla ka muu piiritletud ala, mis ei pruugi olla ehitise osa. Oluline on, et ala oleks selgeks piiritletud ja kaupleja seaduslikus valduses. See välistab omakorda olukorrad, kus kioski ette pannakse laudad ilma vastava omaniku loata. Seega aitab muudatus parandada õigusselgust ning välistab võimaluse, et ettevõtjad tõlgendavad müügisaali mõistet omal käel ja ebavõrdselt. Tallinna Jõuluturu ja tootlustusettevõtte näite osas on oluline, et avaliku ürituse raames kehtivad erandid, mis võimaldavad alkoholi müüa ka müügisaalita müügikohas. Peale taotletavad muudatused oleks võimalik ka ettevõtetel, millel puudub traditsiooniline müügisaal alkoholi müüa, kui nende seaduslikus valduses on selgelt piiritletud ala. See muudatus toetab ettevõtjate võrdväärset konkurentsi ja võrdsetel tingimustel hooajalist kaubandust. Arusaadavalt võib müügisaaliga müügikoha defineerimine suurendada võimalusi alkoholimüügiks ning seeläbi olla vastuolus rohelise raamatu eesmärgiga vähendada alkoholi kättesaadavust. Siinkohal tuleb rõhutada, et kohalikel omavalitsustel jääb siiski õigus piirata</p>

			alkoholimüüki omal territooriumil, kehtestades selleks vastavaid keelde teatud piirandades. Seega säilib paindlikus reguleerida alkoholi kättesaadavust vastavalt kohalikele oludele ja vajadustele.
		Kas olukorras, kus alkoholi müügiõigus antakse ka väiksema pinnaga müügikohtadele, on arvestatud eesmärgiga piirata alkoholsete jookide nähtavust ja eksponeerimist? Kas selle raames on vajalik kehtestada selgemad nõuded alkoholi väljapanekule?	Arvestatud. Täiendame seletuskirja. Alkoholiseaduse kohaselt ei tohi alkoholsete jookide väljapanek olla märgatavalt nähtav väljastpoolt müügikohta. See nõue kehtib ka müügisaaliga müügikoha puhul, mis on kaupleja seaduslikus valduses ning selgelt eristatav ja piiritletud ala, kuhu tarbija saab siseneda. Sellises müügikohas peab samuti olema tagatud, et alkoholsete jookide väljapanek ei oleks väljastpoolt müügikohta silmatorkavalt nähtav.
		E-kaubandus ilma füüsilise kaupluseta. Antud muudatus vähendab ebaproportsionaalseid piiranguid ja loob võrdsed võimalused väikekauplajatele, ilma et järelevalvevõime väheneks – e-müügi üle tuleb niikuinii teha andmepõhist kontrolli. See väldib „näiliste poodide“ teket, mis koormavad nii ettevõtjaid kui kohalikke omavalitsusi ilma sisulise lisaväärtuseta.	Arvestatud.
		Ettepanek on kaaluda kehtestada järelevalvelised miinimumnõuded alkoholi e-müügiks, näiteks kättetoimetamise ajatempli ja isiku/vanuse kontrolli meetodi logimine valduse üleandmise hetkel; tarnekeeld kell 22.00–10.00 ja selle automaatne jõustamine süsteemis; geo-piirangud (kui on kohalikul tasandil kehtestatud täiendavad piirangud – nt territooriumid/ajad ning luua müügitehingu kohta	Selgitatud. Alkoholiseaduse järgi on lubatud alkoholseid jooke jaemüügis müüa ainult müügikohtades ajavahemikus 10.00–22.00 ning pärast seda aega ei ole kaasamüük lubatud. Samuti sätestab seadus, et alkoholse joogi üleandmine tarbijale kohaletoimetamise teenuse kaudu on keelatud ajavahemikus 22.00–10.00. Seega ei ole praegu lubatud alkoholseid jooke kohaletoimetamise teel üle anda väljaspool

		käivate andmete standardne eksport järelevalve asutustele.	seaduses ette nähtud kellaaegu. Vaatamata sellest, täpsustame eelnõus ja seletuskirjas antud murekohta.
		Lisaks alkohoolse joogi ostmisel ostja vanuse tuvastamine e-identifitseerimise vahendite või muu töhusa tehnoloogilise lahenduse kaudu, sest ainuüksi nn isekinnitused ei ole usaldusväärsed.	Arvestame. Täiendame eelnõu ja seletuskirja. Eelnõu muudatusega soovitakse, et enne alkohoolse joogi valduse üleandmist peab senine valdaja veenduma, et ostja on täisealine, kasutades selleks kas isikut tõendavat dokumenti, kõrge usaldusväärsusega e-identimise vahendit või eesti.ee rakendust. E-kaubanduses on nõuded veelgi rangemad ehk enne tehingu tegemist peab kaupleja tuvastama ostja täisealisuse e-identimise vahendiga, v.a olukorras, kus valdus antakse üle kasutades e-identimise vahendit. Selline kord aitab tugevdada vanuse kontrolli ja vähendada alaealistele alkoholi kättesaadavust. Seega ainuüksi isekinnitusest ei piisa olukorras, kus alkohoolse joogi kättetoimetamisel e-kaubanduses ei kasutata e-identimise vahendit.
		Juhime tähelepanu, et siiani ei ole ka täpsustatud e-kaubanduse järelevalve korraldusega seonduvat. Praktikas ei ole seni selgust, kelle ülesanne on teha järelevalvet alkoholi müügi üle e-kaubanduse korras ning milline on seejuures kohaliku omavalitsuse roll ja sekkumisvõimalused. Kui majandustegevuse registris (MTR) on tegevuskohaks märgitud domeen, siis kuidas on see seotud konkreetse haldusterritooriumiga?	Arvestame. Täiendame seletuskirja. Lisame alkoholiseadusesse, et alkoholi ei või jaemüügis hoida ega ladustada mujal, kui majandustegevusregistris olevas tegevuskohas ja see tegevuskoht ei tohi olla eluruum. Samuti ei tohi ettevõtja saada märkida majandustegevuse registrisse tegevuskohaks üksnes domeeni, vaid peab olema märgitud alkoholi ladustamise korral ka ladustamise koht. Seega majandustegevusregistris tuleb esitada tegevuskoht, mis võib olla kauplus, tootlustusasutus või ladu, kuid ei või olla

			<p>eluruum. Eluruumis alkoholi hoidmise keeld vältib, et alkoholi kvaliteedi ja maksureeglite järelevalve käigus ei ole tegemist eraelu puutumatus riivega alkoholi hoiukohta sisenemisel. Järelevalve pädevus e-kaubanduse nõuete, sh vanuse tuvastamise üle jääb Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ametile, vastavalt alkoholiseadusele, kus on alaealiste vanuse tuvastamise osas välja jäetud vaid seaduse paragrahvis 46 ning 47 lõigetes 1,5 ja 6 sätestatud nõuded. Seega alkoholi jaemüügi e-kaubanduse reeglite muutmisel ei ole plaanis märkimisväärselt suurendada ülejäänud järelevalveametite tegevust.</p>
		<p>„§ 44. Tehingu fikseerimine Alkohoolse joogi jaemüük kaupluses ja toitlustusettevõttes on lubatud, kui kellaja täpsusega fikseeritakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis alkohoolse joogi jaemüügi tehing.“ Uuendatud sõnastuses jääb võimalus, et alkohoolsete jookide müügil ei kasutata elektroonilist tehnoloogiat, vaid piirduakse algelise lahendusega, näiteks müügitehingute talletamine paberkandjal (nn vihikusse kirjutamine). Ainuüksi alkoholi müügi aja elektrooniline fikseerimine ei ole järelevalveks piisav, sest see ei välista andmete muutmist ega anna teavet müüdud kauba kohta, mistõttu ei ole võimalik rikkumisi tõhusalt tuvastada. Praegused nõuded on puudulikud, mistõttu on müügitehingute ajalugu sageli kas ligipääsmatu või muudetav. Alkoholi müügi puhul üksnes kellaja elektrooniline fikseerimine ei taga tõhusat järelevalvet. Selleks, et kontrollida kehtivatest</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja ja eelnõu täiendatud. Soovime, et alkohoolse joogi jaemüük kaupluses ja toitlustusettevõttes on lubatud, kui kellaja täpsusega fikseeritakse elektroonselt iga alkohoolse joogi jaemüügi tehing ja tehingutest moodustub muutmatu süsteemne kirje. Rõhutame tähtsust, et alkoholi puhul müügi fikseerimine toimuks kasutades elektroonilist vahendit kasutades. Samas jääme tehnoloogianeutraalseks jättes võimaluse erinevate vahendite kasutuselevõtuks ka tulevikus. Müügitehingu fikseerimine ja selle muutmatu süsteemne kirje peab tagama järelevalvetegevuseks piisavad võimalused.</p>

		nõuetest kinnipidamist, peab lisaks kellaajale olema tagatud usaldusväärne ja muutmatu teave müüdud alkoholse joogi kohta.	
		Ühtlasi on ettepanek täiendada alkoholiseadust nõudega, mis seaks alkoholi müüvale ettevõtjale kohustuse sellise (elektroonilise) süsteemi olemasoluks, millel on reaajajaga seotud ajatempel või muu tehniline lahendus, mis võimaldab andmeid (st müügitehinguid – kellaag, müüdud kaup) muutmatul kujul kontrollida. St muutmiskindel süsteemne kirje tehingutest (logifail), milles kajastatud järgmine teave: täpne ajatempel sekundites, tehingu unikaalne ID; müügikoha/ettevõtja ja terminali/teenuse identid tuvastajad; tootekirje tunnus, mis eristab alkoholse joogi muust kaubast, kogus/ühik; makseviis (sularaha/kaart/e-makse; teenindaja/kanali tunnus (nt veebileht, kohapealne). Seega muutmiskindel kasutatav tehnoloogia ehk tamper-evident lahendus (nt ahelräs või kvalifitseeritud ajatempel) ja kellaegade sünkroon (NTP), et vältida ajaga manipuleerimist (nt tehingu kellaaja käsitsi muutmist); kohustuslik andmete säilitusaeg vähemalt 24 kuud ning peab olema viivitamatu väljastusvõime (standardne CSV/JSON eksport ja masinliides järelevalvele). Eelkirjeldatud nõuded tagaksid ettevõtjale vabaduse valida sobiv platvorm (POS, veebimüügihaldus, pangaterminali integratsioon), kuid tagavad kontrollitava ja võrreldava andmestiku	Selgitatud. Kehtiva alkoholiseaduse kohaselt on alkoholsete jookide jaemüük kauplustes ja toidlustusettevõtetes lubatud tingimusel, et tegevuskohas on kassaaparaat, mille kaudu fikseeritakse kõik alkoholsete jookide jaemüügi tehingud. On mõistetav, et täiendavad nõuded, nagu näiteks ajatempel sekundites, tehingu unikaalne ID, tuvastajad või tamper-evident lahendused, võivad parandada järelevalve tingimusi alkoholi jaemüügi osas. Samas tuleb arvestada, et tegemist oleks uute kohustustega, mis toovad ettevõtjatele lisakulusid, mida praegu ei ole. Enne selliste nõuete kehtestamist tuleb hinnata, millised on tegelikud kulud nende süsteemide rakendamisel ning olukorras, kus kulud on märkimisväärsed, ei pruugi kohustus olla proportsionaalne. Seetõttu on vajalik tulevikus täiendav hindamine ja mõjuanalüüs enne antud kohustuste rakendamist.
		„(3) Enne alkoholse joogi valduse üleandmist peab senine valdaja tuvastama, et valduse omandaja on täisealine, isikut tõendava dokumendi alusel, mis vastab isikut tõendavate dokumentide seadusele, või e-	Arvestatud.

		<p>identimise vahendiga, mis kuulub kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi. Täisealisust ei pea tuvastama valduse omandaja puhul, kes on ilmselt täisealine või kelle täisealisus on senisele valdajale teada.“. Toetame lahendust, mis lubab lisaks füüsilisele dokumendile kasutada samaväärse usaldusväärsusega e-identimise vahendeid. Praktilised näited: ID kaart, Mobiil-ID, Smart-ID või teised eIDAS tasemel süsteemid; kohapeal nt dokumendi kiibi lugemine.</p>	
		<p>Ühtlasi soovime taaskord tuua välja, et alkohoolse joogi jaemüügile seatud nõuete täitmise üle järelevalve teostamist takistab olulisel määral asjaolu, et omavalitsusel puudub senini kontrollteingu tegemise pädevus (AS § 52¹ lg 2 kohaselt on see vaid AS § 47 lg 2-4 sätestatud nõuete täitmise üle - ehk alaealiste puhul). Eesmärgipärase ja efektiivse järelevalve teostamiseks alkohoolse joogi jaemüügile kehtestatud piirangutest kinnipidamiseks ja võimalike rikkumiste tuvastamiseks on vajalik laiendada kohaliku omavalitsuse pädevust kontrollteingute tegemisel. On oluline laiendada kohaliku omavalitsuse kontrollteingu teostamise pädevusi ka AS § 49 lõikele 4. Järelevalve praktilisel põhinevad selgitused KOV-le kontrollteingu tegemise pädevuse laiendamise kohta oleme saatnud 29.10.2024 kirjaga nr 1-12/1224-1 nii Sotsiaalministeeriumile kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Jätkuvalt oleme avatud aruteluks ja vajadusel ka täiendavaks põhjendusteks kontrollteingu pädevuse laiendamise teemal.</p>	<p>Selgitatud. Kontrollteingute pädevuse andmise ning muude järelevalvetegevustega seotud hinnangute andmisega tegeleb töögrupp „Teadlikult turvalisem“, mille käigus koostatakse ka õigusanalüüs. Kui õigusanalüüs valmib, võib see tähendada märkimisväärsed muudatusi järelevalvekorralduses ja täiendavaid muudatusi alkoholiseaduses.</p>

<p>Tallinn Linnakantselei</p>	<p>TubS § 22 lg 2¹</p>	<p>Eelnõu §-ga 6 täiendatakse tubakaseaduse § 22 lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„(2¹) Tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote müügisaaliga müügikoht on kaupleja valduses olev selgelt eristatav ja piiritletud ala, kuhu tarbija siseneb tehingu tegemiseks.“.</p> <p>Toetame müügisaaliga müügikoha defineerimist tubakaseaduses, mis annaks nii ettevõtjatele kui järelevalveasutustele selguse tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete müügi lubatavuse osas. Praktikas on tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete müük avalikel üritustel ja selle lubatavus olnud varasemalt probleemiks, st mis ulatuses saab pidada nn <i>pop-up</i> telki, haagist või muud teisaldatavat müügikohta müügisaaliks.</p> <p>Ühtlasi soovitame, et tubakaseaduse muudatusega oleks selge, et igale müügikohale kohalduvad ka muud tubakaseaduses kohalduvad nõuded, näiteks § 22 lg 3¹, mille kohaselt on tubakatoote või tubakatootega seonduva toote jaekaubanduse müügikohas kõnealuse toote nähtav väljapanek ja selle kaubamärgi esitlemine keelatud.</p>	<p>Arvestatud. Tubakaseadus reguleerib tubakatoodete ja nendega seotud toodete jaemüüki ning iga isik, kes soovib selles valdkonnas tegutseda, peab järgima seadust tervikuna, mitte valikuliselt.</p>
	<p>TubS § 23</p>	<p>Tallinna linnal on ettepanek täiendada tubakaseaduse § 23 ettevõtja kaasaitamiskohustuse sätet</p> <p>Kehtiva tubakaseaduse redaktsiooni järgi on tubakatoodete müügil jaemüügikohas (välja arvatud toitlustusettevõttes) ettevõtjal kohustus võtta tubakatoote tarbimise leviku vähendamise ideed</p>	<p>Arvestatud.</p>

		<p>edendava riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, mittetulundusühingu või sihtasutuse esindajalt vastu Sotsiaalministeeriumiga kooskõlastatud trükised, mis on ette nähtud tasuta levitamiseks tubakatoote tarbimise leviku vähendamise eesmärgil. Ning paragrahv 23 lõike 2 järgi panema nimetatud trükised välja tarbija nägemis- ja käeulatusse kohas, kus tubakatoodet müügiks pakutakse.</p> <p>Paberkandjal oleva teabe esitamine ja kättesaadavaks tegemine tarbijale on üldises langustrendis ning üha enam on kasutusel muud lahendused, mis on ressursisäästlikumad. Näide keskkonnateadlikumate võimaluste kasutamise kohta ettevõtja tegevuses on kirjeldatud ka tarbijakaitseseadusesse sisse viidud muudatustes, mille eesmärk on vähendada väljaprinditavate paberarvete ning ostukviitungite hulka.</p> <p>Kehtiva tubakaseaduse nõude järgi on ettevõtjal kohustus vastu võtta ja oma müügikohas kättesaadavaks teha tubakatoote tarbimise leviku vähendamise ideed edendavad trükised.</p> <p>Kuigi tubakaseaduse § 23 loob formaalse aluse tervist edendavate trükiste kättesaadavaks tegemiseks müügikohtades, ei ole tegelikult selge, millisel määral seda nõuet praktikas täidetakse ning milline on selle tegelik mõju suitsetamise leviku vähenemisele. Järelevalve tuvastab küll trükiste olemasolu või puudumise, kuid ei mõõda, kas materjalid mõjutavad tarbija käitumist. Rahvusvahelises teaduskirjanduses</p>	
--	--	--	--

		<p>on rõhutatud, et ainult passiivne info edastamine trükiste kaudu ei pruugi tuua kaasa olulist muutust tervisekäitumises. Seetõttu võiks kaaluda tubakaseaduse § 23 nõude ajakohastamist, et tervisealane teave ei oleks piiritletud ainult paberkandjal trükistega, vaid oleks kättesaadav ka digitaalsete ja interaktiivsete kanalite kaudu – näiteks QR-koodid müügikohas, ekraanilahendused, või suunamine riiklikele loobumisteenuste veebiplatvormidele. Selline laiendus aitaks suurendada normi tegelikku mõju, sidudes traditsioonilise müügikeskkonna kaasaegsete infoleviku tehnoloogiatega ning vastates paremini tänapäevaste tarbijate harjumustele.</p>	
Tervise Arengu Instituut	§ 22 lg 2 ¹	<p>Tervise Arengu Instituut on seisukohal, et tubakaseaduse § 22 täiendamine lõikega 2¹ järgmises sõnastuses: „(2¹) Tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote müügisaaliga müügikoht on kaupleva valduses olev selgelt eristatav ja piiritletud ala, kuhu tarbija siseneb tehingu tegemiseks.“ muudab piirangu tähendust ja laiendab toote füüsilist kättesaadavust, võimaldades tubaka ja nikotiinitoodetega kauplemist ka välitingimustes.</p>	<p>Selgitatud. Tulenevalt tänasest regulatsioonist ja järelevalveasutuste praktikast on võimalus pakkuda tubakatooteid ja seonduvaid tooteid telkidest, kohapeal püstitatud ehitistest (nt laatadel) täna olemas. Oluliseks jääb endiselt, et müüja peaks kinni nähtavuse tingimustest.</p>
Eesti Linnade ja Valdade Liit		<p>„(2¹) Tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote müügisaaliga müügikoht on kaupleva valduses olev selgelt eristatav ja piiritletud ala, kuhu tarbija siseneb tehingu tegemiseks.“. Toetame müügisaaliga müügikoha defineerimist tubakaseaduses, mis annaks nii ettevõtjatele kui järelevalveasutustele selguse tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete müügi</p>	<p>Selgitame. Tulenevalt tänasest regulatsioonist ja järelevalveasutuste praktikast on võimalus pakkuda tubakatooteid ja seonduvaid tooteid telkidest, kohapeal püstitatud ehitistest (nt laatadel) täna olemas. Oluliseks jääb endiselt, et müüja peaks kinni nähtavuse tingimustest.</p>

		<p>lubatavuse osas. Praktikas on tubakatoodete ja nendega seonduvate toodete müük avalikel üritustel ja selle lubatavus olnud varasemalt probleemiks, st mis ulatuses saab pidada nn pop-up telki, haagist või muud teisaldatavat müügikohta müügisaaliks.</p>	
		<p>Ühtlasi soovitame, et tubakaseaduse muudatusega oleks selge, et igale müügikohale kohalduvad ka muud tubakaseaduses kohalduvad nõuded, näiteks § 22 lg 3¹, mille kohaselt on tubakatoote või tubakatootega seonduva toote jaekaubanduse müügikohas kõnealuse toote nähtav väljapanek ja selle kaubamärgi esitlemine keelatud.</p>	<p>Selgitame. Tubakaseadus reguleerib tubakatoodete ja nendega seotud toodete jaemüüki ning iga isik, kes soovib selles valdkonnas tegutseda, peab järgima seadust tervikuna, mitte valikuliselt.</p>
		<p>Kehtiva tubakaseaduse redaktsiooni järgi on tubakatoodete müügil jaemüügikohas (välja arvatud toitlustusettevõttes) ettevõtjal kohustus võtta tubakatoote tarbimise leviku vähendamise ideed edendava riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, mittetulundusühingu või sihtasutuse esindajalt vastu Sotsiaalministeeriumiga kooskõlastatud trükised, mis on ette nähtud tasuta levitamiseks tubakatoote tarbimise leviku vähendamise eesmärgil. Ning paragrahv 23 lõike 2 järgi panema nimetatud trükised välja tarbija nägemis- ja käeulatusse kohas, kus tubakatoodet müügiks pakutakse. Paberkanalil oleva teabe esitamine ja kättesaadavaks tegemine tarbijale on üldises langustrendis ning üha enam on kasutusel muud lahendused, mis on ressursisäästlikumad. Näide keskkonnateadlikumate võimaluste kasutamise kohta ettevõtja tegevuses on kirjeldatud ka tarbijakaitseseadusesse sisse viidud muudatustes, mille eesmärk on vähendada väljaprintitavate</p>	<p>Selgitame. Ettepanek on arusaadav. Kuna käesoleva eelnõu eesmärk on bürokraatia vähendamine, ei kuulu see praegu kavandatavate muudatuste fookusesse. Enne vastavasisulise kohustuse lisamist tuleks hinnata, milline on kõige tõhusam viis sõnumi edastamiseks (näiteks ekraanilahendused, QR-koodid jms) ning samuti analüüsida, millised kulud sellega ettevõtetele kaasnevad.</p>

		<p>paberarvete ning ostukviitungite hulka. Kehtiva tubakaseaduse nõude järgi on ettevõtjal kohustus vastu võtta ja oma müügikohas kättesaadavaks teha tubakatoote tarbimise leviku vähendamise ideed edendavad trükised. Kuigi tubakaseaduse § 23 loob formaalse aluse tervist edendavate trükiste kättesaadavaks tegemiseks müügikohtades, ei ole tegelikult selge, millisel määral seda nõuet praktikas täidetakse ning milline on selle tegelik mõju suitsetamise leviku vähenemisele. Järelevalve tuvastab küll trükiste olemasolu või puudumise, kuid ei mõõda, kas materjalid mõjutavad tarbija käitumist. Rahvusvahelises teaduskirjanduses on rõhutatud, et ainult passiivne info edastamine trükiste kaudu ei pruugi tuua kaasa olulist muutust tervisekäitumises. Seetõttu võiks kaaluda tubakaseaduse § 23 nõude ajakohastamist, et tervisealane teave ei oleks piiritletud ainult paberkandjal trükistega, vaid oleks kättesaadav ka digitaalsete ja interaktiivsete kanalite kaudu – näiteks QR-koodid müügikohas, ekraanilahendused, või suunamine riiklikele loobumisteenuste veebiplatvormidele. Selline laiendus aitaks suurendada normi tegelikku mõju, sidudes traditsioonilise müügikeskkonna kaasaegsete infoleviku tehnoloogiatega ning vastates paremini tänapäevaste tarbijate harjumustele.</p>	
Lõhkematerjaliseaduse muudatused			
Justiits- ja Digiministeerium		<p>Eelnõu § 3 p-ga 2 täiendatakse lõhkematerjalide seadust (LMS) sättega, milles nähakse ette, et lõhkematerjali vedamiseks Eestis, välja arvatud</p>	<p>Selgitatud. Vedaja on Eesti kontekstis juriidiline isik. Isikuandmeid veo teatistega seoses ei koguta.</p>

		<p>tegevuskoha piires, tuleb Politsei- ja Piirivalveametile hiljemalt kolm tööpäeva enne vedu esitada elektrooniline veoteatis. Palume täpsustada, kas veoteatis võib sisaldada ka isikuandmeid, näiteks füüsilisest isikust vahetu vedaja nimi, isikukood vms. Juhul, kui veoteatis sisaldab isikuandmeid, siis tuleb seaduses ette näha ka isikuandmete säilitamise tähtaeg või viidata seletuskirjas, millises seaduse sättes sellekohane tähtaeg ette on nähtud.</p> <p>LMS § 16 näeb ette nõuded lõhkematerjali käitlejale. Palume täpsustada, kes neid nõudeid kontrollib ja millisel õiguslikul alusel. Võrdlusena toome välja, et hädaolukorraseaduses on sellekohase kohustuse täitmiseks nähtud ette taustakontrolli sätted ning viis, kuidas ettevõtjal on võimalik isiku nõuetele vastavust kontrollida. Palume üle vaadata, kas LMS sätestatud kohustuste täitmine on ettevõtjale ka tegelikkuses võimalik.</p>	<p>LMS § 16 osas tehtud tähelepanekud vajavad täiendavat analüüsi, mis tehakse LMS muudatuse menetluses, millega alustatakse 2026.</p>
Siseministeerium		<p>Eelnõu § 3 punktidega 1 ja 2 muudetakse lõhkematerjaliseadust, asendades Eesti territooriumi piires lõhkematerjali loakohustuse teatamiskohustusega. Kavandatud LMS § 37¹ kohaselt tuleb edaspidi lõhkematerjali vedamiseks Eestis esitada Politsei - ja Piirivalveametile hiljemalt kolm tööpäeva enne vedu elektrooniline veoteatis. Seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks on oluline, et ka Kaitsepolitsei ametile jõuaks teave lõhkematerjali veost ning amet saaks julgeoleku kaalutlustel nõuda marsruudi muutmist või täiendavate turvanõuete järgimist.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud.</p>

		<p>Seetõttu teeme ettepaneku muuta ja täiendada LMS §-i 37¹ lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses: „(2) Politsei- ja Piirivalveamet edastab veoteatise Kaitsepolitseiametile.</p> <p>(3) Olulise või kõrgendatud ohu korral julgeolekule võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet nõuda marsruudi muutmist või täiendavate turvanõuete järgimist lõhkematerjali ebaseadusliku kasutamise ja omamise vältimiseks.“.</p>	
Kaitsepolitseiamet		<p>Kaitsepolitseiamet teeb kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks saadetud alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokratia vähendamine) eelnõule järgmise ettepaneku.</p> <p>Eelnõu § 3 punktidega 1 ja 2 muudetakse lõhkematerjaliseadust, asendades Eesti territooriumi piires lõhkematerjali loakohustuse teatamiskohustusega. Kavandatud LMS § 37¹ kohaselt tuleb edaspidi lõhkematerjali vedamiseks Eestis esitada Politsei- ja Piirivalveametile hiljemalt kolm tööpäeva enne vedu elektrooniline veoteatis. Kaitsepolitseiametil ei ole vastuväiteid kehtiva praktika muutmiseks, kuid ameti seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks on oluline, et ka Kaitsepolitseiametile jõuaks teave lõhkematerjali veost ning amet saaks julgeoleku kaalutlustel nõuda marsruudi muutmist või täiendavate turvanõuete järgimist. Seetõttu teeme ettepaneku muuta ja täiendada LMS §-i 37¹ lõigetega 2 ja 3 järgmises sõnastuses:</p>	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on täiendatud.

		<p>„(2) Politsei- ja Piirivalveamet edastab veoteatise Kaitsepolitseiametile.</p> <p>(3) Olulise või kõrgendatud ohu korral julgeolekule võib Politsei- ja Piirivalveamet <u>või Kaitsepolitseiamet</u> nõuda marsruudi muutmist või täiendavate turvanõuete järgimist lõhkematerjali ebaseadusliku kasutamise ja omamise vältimiseks.“.</p>	
Tarbijakaitseseaduse muutmine			
Justiits- ja Digiministeerium		<p>Eelnõu § 5 p-dega 4 ja 6 muudetakse tarbijakaitseseaduses (TKS) tarbijavaidluste komisjoni (TVK) sekretariaadi rolli.</p> <p>TKS § 40 kohaselt on TVK sõltumatu tarbijavaidlusi lahendav organ. TVK sekretariaadi senine roll on olnud formaalne ja komisjoni toetav, ta edastab dokumente, kontrollib formaalsete nõuete täitmist jms (§ 44 lg 2). Sisuliste otsustuste tegemise pädevust sekretariaadil ei ole. Sekretariaat ise ei ole ega saa kehtiva õiguse kohaselt olla sõltumatu organ, kuna sekretariaadi ülesandeid täidab täitevvõimu asutus (TTJA, § 44 lg 1). Eelnõuga kavandatud muudatustega laiendatakse sekretariaadi pädevust selliselt, et täitevvõimu asutus hakkab edaspidi tegema TKS § 47 lg 3 kohaseid diskretsiooniotsustusi, seega otsustusi, mis ei tähenda formaalset seaduse nõuete kontrolli, vaid hakkab andma õiguslikke hinnanguid ja otsustama selle üle, milliseid vaidlusi TVK menetleb ja milliseid mitte. Seletuskirjas on muudatusi põhjendatud kulude kokkuhoiu eesmärgiga.</p>	<p>Selgitatud. MKM ei saa täielikult nõustuda sellega, et senini on tarbijavaidluste komisjoni roll olnud üksnes formaalne ning komisjoni toetav. Nimelt kontrollib sekretariaat mh seda, kas tarbija poolt esitatud avaldus on korrektne või esineb selles puudusi. Samuti on sekretariaadil pädevus teha tarbijale ettepanek avaldus tagasi võtta, kui kohaldatavate õigusaktide, komisjoni otsuste või jõustunud kohtuotsuste alusel on põhjendatud eeldada, et vaidlus lahendatakse tarbija kahjuks. See kõik eeldab sekretariaadi poolt sisuliselt avaldusega tutvumist ega pole vaid formaalsete nõuete kontroll.</p> <p>Lisaks on MKM seletuskirjas analüüsinud kõnealuse muudatuse vastavust direktiivile 2013/11/EL vaidluste kohtuvälise lahendamise kohta ning jõudnud järeldusele, et sekretariaadile sellise pädevuse andmine on direktiivi alusel lubatud.</p>

		<p>Seletuskirjas märgitakse, et sekretariaadis töötavad juristid, kuid seadusest selliseid nõudeid ei tulene.</p> <p>Kuigi TVK-1 ei ole pädevust teha siduvaid otsuseid ja TVK menetlus ei ole kohustuslik kohtueelne menetlus, palume täiendavalt seletuskirjas analüüsida, kas pakutud lahendus täidab senist TVK kui sõltumatu vaidluste lahendamise organi eesmärgi, sh kas sellist lahendust võimaldab EL õigus (sh nt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, aga ka teised valdkondlikud õigusaktid). Samuti palume seletuskirjas täiendavalt analüüsida ka, milline mõju kaasneb tarbijatele (nt ei saa välistada, et tarbijate juurdepääs senisele komisjonimenetlusele väheneb, arvestades et kaebuste menetlusse võtmise üle otsustab täitevvõimu asutus, kes diskretsiooniotsustuste tegemisel ei ole sõltumatu, vaid lähtub nt kokkuhoiu eesmärgist).</p>	<p>Samuti oleme täiendatud mõjuanalüüsi JDM poolt viidatud osas.</p>
		<p>Eelnõu § 5 p-dega 3, 7-11 asendatakse TKS-s TVK istungite protokollimine helisalvestamisega.</p> <p>Eelnõuga kavandatud muudatustega tunnistatakse kõik protokollimist puudutavad nõuded, millest nähtub, mida protokollitakse, kehtetuks ega kehtestata ning ei ole ette nähtud nõuete kehtestamist helisalvestamisele.</p> <p>Palume selgitada seletuskirjas, kuidas tehakse edaspidi kindlaks, millist istungit salvestati ja kuidas konkreetse menetlusega seotakse. Samuti palume selgitada, kas salvestis lisatakse konkreetse asja</p>	<p>Arvestatud ja selgitatud.</p> <p>Kuivõrd tarbijavaidluste komisjon ei korralda füüsilisi istungeid, vaid kõik istungid toimuvad Microsoft Teamsi vahendusel, mis võimaldab lihtsasti istungeid ka salvestada, sh mitte ainult helisalvestada, siis on eelnõus tehtud muudatus ning helisalvestamine on asendatud istungi salvestamisega.</p> <p>Lisaks on eelnõu seletuskirjas selgitatud, et istungi alguses öeldakse, millise vaidlusega on</p>

		<p>toimiku juurde (toimiku regulatsiooni TKS-s ei ole) või kas salvestuse alguses öeldakse, mida ja millal salvestatakse või kas failile pannakse vastav pealkiri vms. Samuti palume selgitada, mis õiguslik tähendus on helisalvestisel. Kuna nõudeid ei kehtestata, palume seletuskirjas kirjeldada, mis nõuetele eelnõu koostajate hinnangul peaks helisalvestamise protseduur vastama.</p> <p>Kuna nii protokollid kui ka helisalvestised sisaldavad isikuandmeid, siis palume seletuskirjas selgitada, mis on nende säilitamise kord, sh kus ja kaua neid säilitatakse (sh viidates ka asjakohasele regulatsioonile). Juhime tähelepanu, et isikuandmete säilitamise tähtaeg peab olema reguleeritud seaduse tasandil.</p>	<p>tegemist (ehk mida salvestatakse) ning faili pealkirja lisatakse konkreetse vaidluse number.</p> <p>Seadusesse on lisatud mh info tarbijavaidlusaja andmete säilitamise osas (§ 45¹) ning eelnõule on lisatud juurde TTJA infosüsteemi põhimääruse muutmise kavand, et selleks kajastuks eraldi tarbijavaidlusasjade andmestik.</p>
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda		<p>Eelnõu kohaselt nähakse ette, et tarbijavaidlusi hakkab reeglina lahendama komisjoni esimees ainuisikuliselt, keerulisematel juhtudel aga moodustatakse kolmeliikmeline komisjon (eelnõu § 5 p 1, 2).</p> <p>Toetame plaanitavaid muudatusi. Ainuisikulise otsustamise võimalus sobib hästi olukordades, kus vaidlus on selge ja asjaolud üheselt mõistetavad. See võimaldab menetlusi korraldada paindlikumalt ja ressourssisäästlikumalt. Eelnõu seletuskirja (lk 11) kohaselt võib siiski juhtudel, kus vaidluse läbivaatamise käigus kogutud teabe ja tõendite alusel selgub, et asjaolud on ebaselged või keerukad, komisjoni koosseisu laiendada kolmeliikmeliseks. Selline paindlik lähenemine aitab säilitada menetluse</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>

		tõhususe, kuid samas tagab ka piisava põhjalikkuse ja õiguste kaitse keerulisemates vaidlustes. Oluline on seejuures, et komisjoni liikmete määramisel ja otsuste tegemisel järgitakse läbipaistvuse ning erapooletuse põhimõtteid, et säiliks usaldus tarbijavaidluste lahendamise süsteemi vastu.	
		<p>Nõude suurus tarbijavaidluskomisjonis</p> <p>Eelnõuga nähakse ette, et tarbijavaidluskomisjon ei pea võtma avaldust menetlusse, kui vaidlusaluse kauba või teenuse väärtus või tarbija nõude suurus on alla 50 euro (eelnõu § 5 p 5). Kehtivas korras on alampiiriks 30 eurot.</p> <p>Koda leiab, et alampiiri tõstmine 30 eurolt 50 eurole on mõistlik, sest see aitab vältida ebaproportsionaalselt väikeste nõuete menetlemist, vähendab ettevõtjate halduskoormust ja kulusid.</p>	Teadmiseks võetud.
Elektroonilise side seaduse muutmine			
Justiits- ja Digiministeerium		<p>Eelnõu § 4 p-ga 1 suurendatakse riigilõivuseaduse (RLS) § 206 lõikes 1 (amatöorraadiojaama tööloa taotlus või tööloa kehtivusaja pikendamise taotlus) 10-lt eurolt 20-le eurole.</p> <p>Riigilõivu tõusu põhjendatakse sellega, et kuna loa kehtivusaeg eelnõuga kavandatud muudatustega kahekordistub, siis on proportsionaalne kahekordistada ka taotluse esitamise riigilõivu. RLS § 4 lg 1 kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt</p>	Arvestatud ja seletuskirja täiendatud. Amatöorraadiojaama tööloaga antakse isikule õigus kasutada sagedusala, mis on riigi piiratud ressurss. Tegu ei ole kulupõhimõttelise arvestusega, vaid RLS § 4 lg 2 kohaselt on lõivumäära ettenägemisel arvestatud tööloaga saadavat hüve. Seletuskirja lisatud täpsem selgitus.

		<p>toimingu tegemisega kaasnevatest kuludest (kulupõhimõte). Eelnõu seletuskirjas ei ole täpsemalt selgitatud kas ja kuidas on plaanitav amatöörraadiojaama tööloa taotlemise riigilõivumäär kooskõlas RLS § 4 lõikes 1 sätestatud kulupõhimõttega. Palume seletuskirja selles osas täiendada.</p>	
		<p>Palume täiendada eelnõu § 2 täiendavalt ühe punktiga: paragrahvi 191 lg 6 tunnistatakse kehtetuks. See on põhjendatud, kuna selle alusel kehtestatud määrust ei rakendata enam. Volitusnormi kehtetuks tunnistamisega muutub kehtetuks (haldusmenetluse seaduse § 93 lg 1) ka volitusnormi alusel kehtestatud 11. veebruaril 2005. a Vabariigi Valitsuse määrus nr 30 „Riigilõivu tasaarvestuse kord numbrilubade andmisel“.</p> <p>Eelnõu § 2 p-ga 4 muudetakse ESS paragrahvi 12, mis puudutab sagedusloa taotlemist. Seoses sagedusloa taotlemise regulatsiooniga peame vajalikuks teha ka järgimised märkused ESS-i regulatsiooni osas.</p> <p>A. ESS § 12 lg 1 sätestab, et sagedusloa saamiseks esitab isik Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile elektrooniliselt Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Infosüsteemi kaudu vormikohase taotluse. ESS § 12 lõikes 1 punktis 1 on loetletud isikuandmed, mida taotlus sisaldab, samas ei selge, kui kaua isikuandmeid töödeldakse. ESS § 12 alusel ei ole selge, kas eelnimetatud</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu täiendatud osas, mis puudutab ESS § 191 lg 6 kehtetuks tunnistamist. Eelnõu samuti täiendatud osas, mis puudutab ESS-is Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi nimetuse täpsustamist.</p> <p>Arvestame Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi andmekogu regulatsiooni ja põhimääruse osas tehtud tähelepanekutega ja vastavad muudatused on plaanis teha SeOS muudatusega.</p>

		<p>infosüsteem on sama, mis seadme ohutuse seaduse (SeOS) §-s 12 nimetatud infosüsteem. Kui jah, siis tuleb muuta ESS-i regulatsiooni nii, et seal kajastuks korrektne infosüsteemi nimi, milleks on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteem. Kui tegemist on muu infosüsteemiga, siis palume täpsustada, kus asub infosüsteemi seaduse tasandi regulatsioon.</p> <p>Kui taotluste menetlemine toimub aga SeOS § 12 reguleeritud infosüsteemis, siis juhime tähelepanu, et nimetatud andmekogu regulatsioon ei vasta isikuandmete ega avaliku teabe töötlemise nõuetele. Teeme nimetatud andmekogu regulatsiooni kohta järgmised tähelepanekud.</p> <p>SeOS § 12 näeb ette, et andmekogu asutab ja selle põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Kuna seaduse tasandi regulatsiooniga on andmekogu juba asutatud ning seda asutamist ei ole võimalik edasi delegeerida, tuleb sättest välja jätta sõnad „asutab ja“.</p> <p>SeOS § 12 ei näe ette, et andmekogus töödeldakse isikuandmeid. Seaduses loetletud andmetest (nt ESS § 12, 34, LMS § 13) nähtub, et andmekogus töödeldakse isikuandmeid. Sellisel juhul tuleb seaduse tasandil reguleerida:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mis eesmärgil andmeid töödeldakse – andmete töötlemise eesmärk ei saa olla pelgalt andmete kogumine, vaid see on seotud asutusele seadusega pandud ülesannete täitmisega; 	
--	--	--	--

		<p>2) milliseid isikuandmete kategooriaid töödeldakse, nt üldandmed³ (....), hariduse andmed jne;</p> <p>3) kes on isikuandmete töötlemisel vastutav või kaasvastutavad töötlejad;</p> <p>4) kui kaua andmeid säilitatakse.</p> <p>Seega tuleb SeOS § 12 täiendada sätetega, mis näevad ette töödeldavate isikuandmete kategooriad ning nende säilitamise maksimaalse tähtaja.</p> <p>SeOS § 12 lg 5 näeb ette, et põhimääruses sätestatakse andmekogusse kantavate andmete täpne koosseis, andmete esitamise ja andmete juurdepääsu tingimused. Juhime tähelepanu, et üldjuhul nähakse põhimääruses ette ka andmekogu pidamise kord, andmeandjad, andmevahetus teiste andmekogudega, vastutava/volitatud töötleja ülesanded, juurdepääs ja väljastamise kord, muud korralduslikud küsimused. Hetkel ei nähtu volitusnormist, et ministrile oleks edasi delegeeritud õigus määrata kindlaks andmeandjad ja nende poolt esitatavad andmed (põhimääruse § 6), andmete säilitamise tähtaeg (põhimääruse § 9) jne.</p> <p>Põhimääruse § 8 lg 2 kohaselt on andmekogus töödeldavad andmed seadme auditi, kontrolli ja isiku kompetentsust tõendava tunnistuse kohta on avalikud. Juhime tähelepanu, et kui isikuandmeid (mis üldjuhul kannavad AK märget) avalikustatakse, siis peab</p>	
--	--	--	--

³ Isiku üldandmed on kinnine loetelu, kuhu kuuluvad nimi, isikukood, sugu, kodakondsus, kontakt, sh aadress, emakeel. NB! üldandmete hulka ei kuulu eriliiki isikuandmeid (sh rahvus).

		<p>selleks olema seaduse tasandil (ei piisa põhimääruse tasandist, vt § 8 lg 4) ette nähtud norm, millest nähtub, milliseid andmeid avalikustatakse ning mis eesmärgil neid avalikustatakse ning kui kaua neid avalikustatakse. Palume viidata, millise normi alusel on tunnistuse andmed avalikud.</p> <p>Põhimääruse § 8 lg 5 näeb ette andmekogu andmete juurdepääsu. Juhime tähelepanu, et eristada tuleb juurdepääsu ja väljastamist. Juurdepääs tähendab võimalust andmekogusse siseneda ja seal andmeid näha. Ilmselt ei ole lõikes ette nähtud, et kõik looteletud isikud ja asutused saavad andmekogusse sisenedes andmeid näha. Näiteks ei ole ilmselt igal sissetuleva kirja saatjal (kuna andmekogu kasutatakse ka TTJA dokumendiregistrina) võimalus andmekogusse siseneda ja enda kohta andmeid näha. Palume säte sõnastada nii, et eristatud oleks juurdepääs ja andmete väljastamine.</p>	
		<p>ESS § 13 lg 10 näeb ette, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Infosüsteemis ei avalikustata amatöörradiojaama ning füüsilise isiku vee- või õhusõiduki sagedusloa andmise otsust ja sagedusloa tingimusi.</p> <p>Juhime tähelepanu, et avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 kohaselt on avalik teave (edaspidi teave) mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Nimetatud teabele</p>	<p>Selgitatud. ESS § 13 lg 10 eesmärk ei ole olnud tunnistada kogu amatöörradiojaama ning füüsilise isiku vee- või õhusõiduki sagedusloa andmise otsus ja sagedusloa tingimused asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. ESS § 13 lg 10 reguleerib üksnes otsuse ja loa avaldamist Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemis. Kuivõrd ESS § 13 lg 9 näeb ette, et kõik sagedusloa andmise otsused ja sagedusloa tingimused infosüsteemis avaldatakse, siis sama paragrahvi lõige 10 loob erandi dokumentide infosüsteemis avaldamisele</p>

	<p>juurdepääsu võib piirata seaduses sätestatud korras. Seega lähtub AvTS eeldusest, et kõik teave, mida riik töötleb oma ülesannete täitmisel, on avalik, välja arvatud juhul, kui teabe suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang.</p> <p>AvTS-is on sätestatud juurdepääsupiirangud §-s 35. Juurdepääsupiirangud ei kohaldu automaatselt, vaid teabevaldajal on igakordne kohustus kaaluda, kas piirangut teabe suhtes kohaldada või mitte (va mõned üksikud n-ö absoluutsed juurdepääsupiirangud).</p> <p>Isikuandmetele saab juurdepääsupiirangu seada AvTS § 35 loetletud alustel. Palume selgitada, mis alusel on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks ülejäänud teave sagedusloa andmise otsuses ja sagedusloa tingimustes. Kui sagedusloa andmise otsuse kohta esitatakse teabenõue, siis kas otsus väljastatakse, kuid kinni kaetakse üksnes isikuandmed. Juhul kui kaitstavad on üksnes isikuandmed, siis tuleb ESS § 13 lg 10 seadusest välja jätta, kuna see kordaks AvTS § 35 ette nähtud alust.</p> <p>Justiits- ja Digiministeeriumi seisukoht on, et AvTS-is sätestatud juurdepääsupiirangud peaksid katma üldjuhul kõik võimalikud juhud, millal võib olla õigustatud andmetele juurdepääsu piirata. Kuigi AvTS § 35 lg 1 p 19 võimaldab eriseadustes juurdepääsupiiranguid kehtestada, siis seda saab teha üksnes põhjendatud juhtudel (mh tuleb hinnata, kas AvTS § 35 alused ei ole piisavad). Samas ka eriseadustes juurdepääsupiirangute ettenägemisel</p>	<p>nende sageduslubade puhul, mis sisaldavad isikuandmeid, millele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks andmesubjekti eraelu puutumatust.</p> <p>Raadioamatöörid ja füüsilise isiku vee- või õhusõiduki sagedusloa omanikud ei ole ettevõtjad. Antud sagedusload antakse enesearendamiseks ja side pidamiseks isiklikel mittetulunduslikel raadiotehnilistel eesmärkidel. Küll aga sisaldavad nimetatud sagedusloa andmise otsused ja sagedusload isikute eraelulisi kontaktandmeid ja elukoha aadresse, millele alalise juurdepääsu andmine infosüsteemis võib oluliselt kahjustada nende eraelu puutumatust.</p> <p>Eelnev ei tähenda, et kõnealustele sageduslubadele ja nende andmise otsustele kehtiks täies osas juurdepääsupiirang, vaid et dokumendid ei ole kättesaadavad infosüsteemis. Teabenõude korral edastatakse otsus ja sagedusluba osas, mis ei kuulu vastavalt AvTS §-le 35 üksnes asutusesiseseks kasutamiseks.</p> <p>Samuti selgitame, et ESS § 13 lg 10 sätestati 2016. aastal Õiguskantsleri ettepanekul, et tagada selgesõnaliselt asjaolu, et nimetatud sagedusload ja otsused nende andmiseks ei kuuluks ESS § 13 lg 9 alusel avaldamisele toona majandustegevuse registris.</p>
--	--	--

		<p>peab teabevaldajale jääma kaalutusõigus, st et andmed ei ole automaatselt juurdepääsupiiranguga, vaid teabevaldaja langetab iga kord eraldi otsustuse, kas andmed on avalikud või juurdepääsupiiranguga. Juhime ka tähelepanu, et isegi kui teave on tunnistatud asutusesiseseks (AK) teabeks, siis olukorras, kus selle suhtes esitatakse teabenõue, peab teabevaldaja iga kord hindama, millises osas seda teavet saab siiski avalikustada ja millises osas kehtib mõni juurdepääsupiirang ning enne teabe avalikustamist piiratud osa kinni katma (AvTS § 38 lg 2).</p> <p>AvTS § 438 lõike 1 kohaselt peavad andmekogus töödeldavad andmed olema avalikult kättesaadavad, kui neile ei ole seadusega või selle alusel kehtestatud juurdepääsupiirangut. Andmekogude juhendi kohaselt: „AvTS võimaldab teabele, sh andmekogudele, juurdepääsupiirangu seada kas AvTS § 35 alustel või eriseaduse alusel. Seega peabki eriseaduses vajadusel sätestama erinormina AvTS-ist andmete juurdepääsupiirangu. Juurdepääsupiirangu norm peab olema konkreetne ja selge ning sellest peab selguma, miks juurdepääsupiirang kehtestatakse.“. Eriseaduses andmekogu andmetele absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tuleb lähtuda sellest, et selline juurdepääsupiirang on lubatud kehtestada üksnes olukorras, kui on teada, et kõik andmekogus olevad andmed on juurdepääsupiiranguga. See tähendab, et seadusandja peab eriseaduses absoluutse juurdepääsupiirangu kehtestamisel tegema andmekogus sisalduva kogu teabe suhtes kaalutusotsuse, hinnates ühelt poolt</p>	
--	--	---	--

		<p>avalikku huvi nende andmete avalikustamise suhtes ning teiselt poolt selle teabe asutusesiseseks kasutamiseks tunnistamisega kaitstavat huvi. Näiteks on üheks selliseks absoluutseteks juurdepääsupiiranguks AvTS-is ette nähtud § 35 lg 1 punkt 5, mis näeb kohustuslikuna ette, et kaitseväe valdusse sõjalise valmisoleku tõstmisel ja mobilisatsiooni korral üleantava riigivara kohta käiva teabe peab teabevaldaja tunnistama asutusesiseseks kasutamiseks ilma, et tal oleks sealjuures antud võimalus kaaluda sellise piirangu põhjendatust. Samas on valdavalt AvTS § 35 lõikes 1 loetletud juurdepääsupiirangute puhul seadusandja pannud teabevaldajale siiski kohustuse juurdepääsupiirangu vajalikkust hinnata. Näiteks AvTS § 35 lg 1 p 7, mille kohaselt tuleb AK teabeks tunnistada teave, mille avalikuks tulek ohustaks (st teabevaldaja peab igal juhul hindama, kas ohustab või ei ohusta) muinsuskaitse all olevat objekti või muuseumikogusse kuuluvat museaali.</p> <p>2020. aasta 1. detsembril jõustus Tromsø konventsioon, mille Eesti ratifitseeris 2016. aastal. 2024. aastal antud hinnangus Eesti seadusandluse kooskõlale nimetatud konventsiooniga on välja toodud, et absoluutsed seadusega ette nähtud erandid teabe avalikkusest peavad olema minimaalsed. Lisaks on Eesti eelnevalt nimetatud hindamise raames antud selgitustes viidanud, et isegi kui sellised absoluutsed erandid teabe avalikustamisest on kehtestatud, siis on seadusandja selle kehtestamise raames hinnanud juba,</p>	
--	--	--	--

		<p>kas erandiga kaitstud huvi kaalub igal juhul üle avaliku huvi nimetatud teabe vastu.</p> <p>Seoses Tromsø konventsiooniga on oluline ka märkida, et eriseaduses sätestatav täiendav juurdepääsupiirang peab jääma konventsiooni artikliga 3 antud raamidesse. Konventsiooni artikkel 3 annab ammendava loetelu põhjustest, millest tulenevalt võib piirata ametlikele dokumentidele juurdepääsu ning liikmesriigil ei ole õigust seda loetelu laiendada.</p> <p>Eelnevast tulenevalt on Justiits- ja Digiministeerium seisukohal, et eriseaduses saab täiendava juurdepääsupiirangu ette näha üksnes juhul, kui AvTS sellekohast alust ette ei näe. Eriseaduses sätestatud juurdepääsupiirangu normist peab nähtuma selgelt piirangu kehtestamise eesmärk, st millist huvi avaliku huvi vastu kaalutakse. Välja tuleb tuua, millise Tromsø konventsiooni artiklis 3 sätestatud aluse alla sätestatav juurdepääsupiirang mahub ja millise mõttekäigu tulemusel sellise järelduseni jõutud on. Samuti on vajalik täpsustada, kas tegemist on täiendava juurdepääsupiirangu alusega või on võimalik kaitstav teabe tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks ka AvTS-i alusel. Viimasel juhul tuleb ESS § 13 lg 10 seaduses kehtetuks tunnistada. Kui tegemist on uue juurdepääsupiirangu alusega, tuleb säte ümber sõnastada, nähes seal ette mida puudutavat teavet ja mis eesmärgil ning vajadusel, kui kaua kaitstakse.</p>	
--	--	---	--

		ESS § 102 ¹ näeb ette isikuandmete kaitse. Juhime tähelepanu, et osaliselt kattub regulatsioon isikuandmete kaitse üldmääruse ja isikuandmete kaitse seaduse regulatsiooniga. Palume seega kõnealuse sätte regulatsioon üle vaadata, et see ei dubleeriks riigisisesse õigusesse Euroopa Liidu määrust ega kordaks isikuandmete kaitse seaduses sätestatut.	Arvestatud. ESS § 102 ¹ tunnistatakse terves osas kehtetuks.
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit		Oleme Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidus (ITL) tutvunud eelnõus sisalduvate muudatustega, mis mõjutavad Eesti sideettevõtteid (eelnõu §-id 2, 4 ja 5). Anname teada, et meil ei ole eelnõu kohta ettepanekuid. Avaldame toetust eelnõu § 2 punktiga 12 elektroonilise seaduse § 137 lg 3 kehtetuks tunnistamisele, millega muudetakse side valdkonna aruandlus aastapõhiseks. Toetame ka eelnõu seletuskirja lk 8 välja toodut, mille kohaselt vähendatakse selle muudatusega ka küsitavate andmete koosseisu. Lisaks toetame eelnõu § 5 punktiga 4 tarbijavaidluste komisjoni menetlusse võetavate nõuete alamäära tõstmist 50 euron.	Võtame teadmiseks.
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda		Eelnõuga on kavandatud ka riigilõivuseaduse muudatused. Näiteks eelnõu kohaselt tõuseb amatöörradiojaama tööloa riigilõiv 10 eurolt 20 eurole (eelnõu § 4 p 1). Samuti ütleb seletuskirja lk 2, et „ <i>Riigilõivuseaduse muudatuse eesmärk on otseselt seotud ESS-i muudatustega, millega pikendatakse amatöörradiojaama tööloa kehtivusaega ning</i>	Selgitatud ja seletuskirja täiendatud. Amatöörradiojaama tööloaga antakse isikule õigus kasutada sagedusala, mis on riigi piiratud ressurss. Tegu ei ole kulupõhimõttelise arvestusega, vaid RLS § 4 lg 2 kohaselt on lõivumäära ettenägemisel arvestatud tööloaga saadavat hüve. Seletuskirja lisatud täpsem selgitus.

		<p><i>ühtlustatakse raadioteenuse osutamiseks antava sagedusloa kehtivusaeg meediateenuste seaduse (MeeTS) alusel antava raadioteenuse tegevusloa kehtivusajaga. Sellest tulenevalt on vaja korrigeerida ka vastavate toimingute eest tasumisele kuuluvaid riigilõive, et tagada nende proportsionaalsus ja vastavus kulupõhimõttele pikema perioodi jooksul“.</i></p> <p>Kaubanduskoda leiab, et pelgalt loa kehtivusaja pikenemine ei tähenda automaatselt haldusorgani töömahu või kulu suurenemist. Kui menetlustoiming iseenesest ei muutu töömahukamaks, ei pruugi suurem riigilõiv olla põhjendatud. Sellisel juhul ei ole muudatus kooskõlas eelnõu üldise eesmärgiga vähendada ettevõtjate halduskoormust ja lihtsustada regulatsioone. Palume seletuskirjas täpsustada, mille põhjal on kulupõhimõtte rakendamist hinnatud, ning kaaluda, kas lõivude tõstmine on antud juhul proportsionaalne ja põhjendatud. Me ei ole vastu riigilõivu tõstmisele, kui see on põhjendatud, kuid sellist muudatust ei tohiks peita kobareelnõusse, mille eesmärk on vähendada bürokraatiat.</p>	
Väärismetalltoodete seaduse muutmine			
Justiits- ja Digiministeerium		<p>Eelnõu § 8 punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks ning seletuskirjas selgitatakse, et VMTS § 20¹ lõige 5, mis on tehniline muudatus ilma sisulise muutuseta. Seda, kas registreeringu kehtivusaega pikendatakse kande tegemisega või muul viisil, ei ole vaja seaduse tasandil reguleerida.</p> <p>JUSTDIGI kommentaar punktile 2: Palume selgitada, kas see on reguleeritud muul tasandil kui seadusega</p>	<p>Arvestatakse. Kande õiguslik alus ei ole muul tasandil reguleeritud. Kande õiguslik alus säilitatakse VMTS § 20¹ lõikes 5.</p>

		ning mis see regulatsioon on. St kannete tegemine ja kannete õiguslik tähendus peab olema reguleeritud ja selge.	
Muud märkused:			
Justiits- ja Digiministeerium		Täiendavalt märgime, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kohaselt peab liikmesriik konsulteerima järelevalveasutusega (Eestis Andmekaitse Inspektsioon (AKI)), kui koostamisel on riigi parlamendis vastu võetava õigusakti eelnõu või sellisel õigusaktil põhinev rakendusakt, mis on seotud isikuandmete töötlemisega (vt IKÜMi artikli 36 lõige 4). Tavaliselt on selle kohustuse täitmiseks AKI kaasatud eelnõu esimese kooskõlastusringil arvamuse küsimisega. IKÜMi artikli 52 järgi tegutseb AKI IKÜMiga kooskõlas antud ülesannete täitmisel ja volituste kasutamisel täiesti sõltumatult. Seetõttu ei ole Justiits- ja Digiministeeriumil võimalik kohustada AKI-t andma sisendit valitsemisala ühtse seisukoha kujundamiseks ning eelnõu koostaja peab ise eelnõu AKI-le kooskõlastamiseks edastama.	Arvestatakse. Teisel kooskõlastusringil esitame AKI-le arvamuse andmiseks.
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet		Täname võimaluse eest avaldada arvamust alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (bürokratia vähendamine) eelnõule (edaspidi eelnõu). Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) toetab eelnõu eesmärki halduskoormust vähendada ja ettevõtjaid liialt bürokratlike nõuete täitmisest vabastada. TTJA teeb siinkohal ettepaneku täiendada eelnõu riigilõivuseaduse muudatustega, mis	Selgitatud. Uute riigilõivude kehtestamine vajab põhjalikumat analüüsi, mida käesoleva eelnõu kiireloomulisuse tõttu ei jõua teha. Võtame ettepaneku teadmiseks ja analüüsimise vajadust.

		<p>tasakaalustavad täiendavalt riigipoolsete toimingute tegemisele kuluvat ressursi. Alternatiivselt teeb TTJA ettepaneku käesolevas arvamuses esitatud muudatusettepanekute arvestamiseks eraldiseisvas eelnõus. TTJA täiendavad muudatusettepanekud on ühtlasi seotud Rahandusministeeriumi eelarverevisjonis tehtud tõhustamisetpanekutega.</p>	
		<p>Tarbearvestite statistilise taatluse riigilõiv</p> <p>Tarbearvestite (nt vee-, soojus- ja elektriarvestite) statistiline taatlus koosneb kolmest teineteisele järgnevast menetlusest, iga järgnev alamteenus eeldab eelmise sooritamist, mistõttu moodustavad need tervikliku menetlusahela. Menetluse maht sõltub otseselt kogumite arvust ja suuruselt: 1. kogumite moodustamise taotlusega esitatud andmete kontroll (määruse nõuetele vastavus ja andmete terviklikus) ja mõõtevahendite kogumite moodustamine ning kinnitamine; 2. esindusvalimi moodustamise taotlusega esitatuid andmete kontroll ja andmete võrdlemine kinnitatud kogumite andmetega. Kogumite muutusest tulenev andmete töötlemine, sh MS Office tarkvaraga loetelust juhuslikest arvestitest koosnevate valimite moodustamine ja kinnitamine; 3. esindusvalimi taatlustulemuste kohaldamise taotlusega esitatud dokumentide kontroll, sh taatlustulemuste kontroll ja kogumi taadelduks tunnistamine. Kõigi etappide puhul tuleb TTJA-l kontrollida esitatud andmete vastavust, teha võrdlusi kogumite ja valimite lõikes ning hinnata taatlustulemuste kehtivust. Tegemist on ressursimahuka teenusega, mida Tarbijakaitse ja</p>	

		<p>Tehnilise Järelevalve Amet osutab ettevõtjatele, võimaldamaks kuluefektiivselt suures koguses mõõtevahendite taatluskulusid kokku hoida, kuid senini puudub statistilise taatluse ja taadelduks tunnistamise teenusel riigilõiv. Kusjuures potentsiaalne kokkuhoid ületab ka Vee-ettevõtjate Liidu taotletava elektroonsete veearvestite pretsedenditu taatluskehtivusaja kahekordistamist ilma OIML D10 kohase tõenduseta. Praeguses olukorras kasutavad ettevõtjad statistilise taatluse teenust riigilõivuta. Kogumite moodustamisel arvestite arvu alampiiri puudumine on viinud selleni, et osa ettevõtjaid moodustab põhjendamatult väikseid kogumeid, et vältida suuremate kogumite ja valimite läbiviimisega kaasnevaid riske. Sellise praktika tulemusena võib statistilise taatluse käigus kujuneda olukord, kus taatlustulemus rakendub lõpuks ainult kümnekonnale või paarikümnele mõõtevahendile. See moonutab statistilise taatluse eesmärki, milleks on pakkuda kuluefektiivset võimalust korraga suure kogumi mõõtevahendite taatlemiseks, vähendades samas riigi ja ettevõtja koormust. Väikeste kogumite kasutamine suurendab hoopis menetluskoormust, sest iga kogumi puhul tuleb täita kõik ettenähtud menetlusetapid (kogumi moodustamine, valimi määramine, valimi taatlemine, tulemuste hindamine, kogumi taadelduks tunnistamine või kehtetuks tunnistamine). Kui kogumite suurus on väike, ei teki statistilise taatluse eeldatud efekti, kuivõrd iga menetluse lõpptulemus mõjutab vaid väga vähest hulka mõõtevahendeid. Samas suureneb TTJA poolt taatluste menetlustele kuluv ressurss, sest</p>	
--	--	--	--

		<p>menetletavate kogumite arv suureneb. Seetõttu on põhjendatud kehtestada riigilõiv ka statistilise taatluse teenusele ning siduda lõiv kogumi ja valimi suurusega. Kavandatav muudatus näeks ette, et iga alammenetluse eest tasutakse eraldi riigilõivu ning lõivumäärad sõltuvad kogumite arvust. Selline lahendus ei soodustaks põhjendamatult väikeste kogumite moodustamist, suunaks statistilist taatlust kasutama eesmärgipäraselt ehk suurte kogumite korral ning aitaks tasakaalustada riigi kulusi ja vähendada põhjendamatult väikestest kogumitest tulenevat menetluskoormust. Vastavalt statistilise taatluse menetlustele, teeme ettepaneku järgmiste riigilõivude kehtestamiseks: 1. Kogumi moodustamise taotluse läbivaatamine (200 eurot + 20 eurot/kogum). See on töömahukaim osa menetlustest, sest TTJA peab kontrollima kogumi moodustamise aluseks olevate andmete vastavust määruses sätestatud nõuetele, hindama kogumi ühtsust ja kooskõla (nt tootja, tüüp, täpsusklass) ning kinnitama kogumi. Kuivõrd kogumi moodustamise taotluse läbivaatamisele kulub enim ressurssi, siis teeme ettepaneku määrata taotluse läbivaatamisele põhitasu 200 eurot ning täiendavalt 20 euro suuruse tasu iga kogumi kohta. 2. Esindusvalimi moodustamise taotluse läbivaatamine (100 eurot + 20 eurot/kogum). Selles etapis kontrollib TTJA, et taotluses esitatud andmed vastaksid eelnevalt kinnitatud kogumite andmetele, ning moodustab juhusliku valimi (vajaduse korral MS Office'i või muu tarkvara abil). Kuna töömaht on väiksem kui kogumi moodustamisel, on põhitasu madalam (100 eurot), kuid täiendav tasu 20 eurot kogumi kohta on vajalik</p>	
--	--	--	--

		<p>mitme kogumi korral tekkiva lisatöö arvestamiseks. 3. Esindusvalimi taatlustulemuste kohaldamine (20 eurot/kogum). Kõige lühem etapp, mis hõlmab taatlustulemuste kontrolli ning kogumi taadelduks tunnistamist. Menetlusele kuluv ressurss on kõige väiksem, mistõttu piisab 20 euro suurusest tasust kogumi kohta. Selline riigilõivude diferentseerimine peegeldaks menetlustele kuluvat tegelikku töömahtu, kuivõrd kõige kõrgem lõiv määratakse töömahukaimas etapis (kogumi moodustamine) ning hilisemates etappides on tasud madalamad. Muudatus tagab, et TTJA pakutav teenus muutub kulupõhisemaks ja proportsionaalsemaks, säilitades samas ettevõtjatele võimaluse kasutada statistilist taatlust kui kuluefektiivset alternatiivi kordustaatlusele. Tehtud ettepaneku näitlikustamiseks toome välja ühe kogumi menetlemise korral kujuneva statistilise taatluse teenuse maksumuse:</p> <p>Kogumi moodustamise taotluse läbivaatamine: 200 eurot + 20 eurot = 220 eurot.</p> <p>Esindusvalimi moodustamise taotluse läbivaatamine: 100 eurot + 20 eurot = 120 € eurot.</p> <p>Taatlustulemuste kohaldamine: 20 eurot. - Kokku oleks ühe kogumi menetlemise puhul tasumisele kuuluv riigilõiv 360 eurot. Kavandatav muudatus näeks ette, et iga alamteenuse eest kehtestatakse eraldi riigilõiv ning lõivumäärad sõltuksid kontrollitavate mõõtevahendite hulgast. Selline lähenemine tagaks proportsionaalselt menetlustega tekkinud kulude</p>	
--	--	--	--

		<p>katmise. Alammenetluste eristamine riigilõivu määramisel tagab, et ettevõtjatele ei kaasneks põhjendamatut riigilõivu olukorras, kus algselt moodustatud kogumi suhtes ei esitata hiljem järgmise alammenetluse taotlust. Samuti tagab ettepanek, et suuremate kogumite puhul, kus töödeldavate andmete maht ja menetlusele kuluv ressurss on suurem, rakendub ka kõrgem riigilõiv. Teenuse lõivustamine võimaldab katta vähemalt osa menetluse tegelikest kuludest ning väldib olukorda, kus mahuka ja ettevõtjatele otseselt kasuliku teenuse kulud langevad täielikult riigi kanda. Kavandatud lõivumäärad ei kata kogu taatlusteenuse kulu, kuid tagab õiglasema kulude jaotuse riigi ja ettevõtjate vahel. Samal ajal säilib ettevõtjate jaoks võimalus kasutada statistilist taotlust kui kuluefektiivset lahendust, võrreldes iga mõõtevahendi üksiktaatlusega. Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku kehtestada riigilõiv tarbearvestite statistilise taatluse teenuse eest täiendades riigilõivuseadust järgnevalt: 1. Lisada paragrahv 204¹ järgmises sõnastuses: „§ 204¹ . Statistilise taatlusega seotud toimingud (1) Mõõteseaduse § 11 lõike 2 punktis 3 nimetatud statistilise taatluse mõõtevahendite kogumi moodustamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 200 eurot taotluse kohta ning 20 eurot iga kogumi kohta. (2) Mõõteseaduse § 11 lõike 2 punktis 3 nimetatud statistilise taatluse mõõtevahendite esindusvalimi moodustamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 100 eurot taotluse kohta ning 20 eurot iga kogumi kohta. (3) Mõõteseaduse § 11 lõike 2 punktis 3 nimetatud statistilise taatluse mõõtevahendite</p>	
--	--	---	--

		esindusvalimi taotlustulemuse kohaldamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot iga kogumi kohta.“	
		<p>Vastavushindamisasutuse ja taatluslabori tegevusõiguse andmine Vastavushindamisasutuse ja taatluslabori tegevusloa sh teavitamise korral on õiguslikult tegu majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse alusel tehtava toiminguga, mille puhul on ette nähtud riigilõivuseaduse § 344 alusel riigilõiv 20 eurot. Senine riigilõivumäär on sümboolne ega hüvita tegelikke menetluskulusid. Vastavushindamisasutuse või taatluslabori tegevusloa taotluse läbi vaatamisele, otsuste vormistamisele sh allkirjastamisele ja registritesse kandmisele kulub minimaalselt pool tööpäeva, kuid vastavalt taotlusele võib kuluda ka mitmeid nädalaid. Tegelikult on keskmine vastavushindamisasutuse või taatluslabori tegevusloa menetlemine oluliselt töö- ja ajamahukam kui tavaliste majandustegevuse lubade puhul. Lisaks on taatluslaborite tegevusõigusega kaasnev taatlusmargise kooskõlastamine täna samuti riigilõivuvaba, kuigi see nõuab sisulist menetlust ja katseid (kleebise materjali sobivuse hindamine). Vastavushindamisasutuse tegevusõigus annab loa tegutseda kogu Euroopa Liidus ning on seega märkimisväärselt suurema väärtusega kui enamik teisi määratlemata tegevuslubasid. Menetlus hõlmab muu hulgas esitatud dokumentatsiooni põhjalikku kontrolli (sh vastavus toote nõuetele vastavuse seadusele ja EL õigusaktides ette nähtud nõuetele) ja järelevalveks vajalike alusandmete töötlemist. 4 (4) Menetluse käigus peab TTJA tegema otsuseid, mille õiguslik tagajärg on suur - antud tegevusõigus on eelduseks</p>	

		<p>ettevõtte osalemisele Euroopa turul. Näiteks sõltuvalt taotluses esitatud metoodikate ja kategooriate arvust või teise liikmesriigi akrediteerimisasutuse akrediteeringust võib menetlusele kuluda mõni tööpäevi kuni mitu nädalat, hõlmates täiendavaid päringud ja selgitusi. Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku järgmiste riigilõivude kehtestamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • põhitasu 150 eurot, mis katab baastasemel menetluse (taotluse kontroll, registrisse kandmine, järelevalve ettevalmistus), ning • lisatasu 20 eurot iga taotluses esitatud metoodika või kategooria kohta, mis peegeldab täiendavat töömahtu dokumentide ja hinnangute läbivaatamisel. • taatlusmäärgise kooskõlastamine 80 eurot (taotluse kohta), mis katab menetluse kulud sh määrgiste katsete läbiviimise ja pildistamise ning avaldamise. Selline jaotus võimaldab TTJA hinnangul siduda riigilõivu tegeliku töökoormusega. <p>Riigilõiv sarnaneb akrediteerimistasude loogikale, kus tasu sõltub metoodikate arvust, sest iga lisametoodika või -kategooria suurendab menetlusele kuluvat ressursi. Aastas esitatakse hinnanguliselt 5–10 kõnealust tegevusloa taotlust. Taotlustes esitatud metoodikate arv varieerub oluliselt (ühest kuni mõnekümneni), mis tähendab, et menetluskulu võib taotluste lõikes olla väga erinev. Kavandatav lõivumäär tagab kulude õiglasema jaotuse - taotlejad, kes esitavad mahukamaid taotlusi, panustavad ka suurema omaosalusega. Kokkuvõttes aitab muudatus tagada, et riigi pakutav teenus oleks kulupõhisem, õiglasem ja proportsionaalne antava hüve väärtusega, vähendades</p>	
--	--	---	--

		samal ajal põhjendamatult väikese riigilõivuga kaasnevat koormust riigile.	
		Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku täiendada riigilõivuseadust järgnevalt: 1. Lisada paragrahv 204 ² järgmises sõnastuses: „§ 204 ² . Vastavushindamisasutuse või taatluslabori tegevusloa ja taatlusmärgise koostöölastamise taotluse läbivaatamine (1) Vastavushindamisasutuse või taatluslabori tegevusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot ning 20 eurot iga taotluses esitatud meetoodika või kategooria kohta, milles soovitakse teenust osutada. (2) Taatlusmärgise koostöölastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 80 eurot.“	

II koostöölastusring

Koostöölastaja või arvamuse esitaja	Eelnõu paragrahv, lõige, punkt	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/arvestatud osaliselt/selgitatud
-------------------------------------	--------------------------------	-----------------------------	--

Justiits- digiministeerium	ja	<p>Normitehnilised ja keelemärkused ning märkused eelnõu mõjuanalüüsi kohta</p> <p>1. Seoses väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmisega ei ole meie varasemaid märkuseid, mis tehti seletuskirja faili, arvestatud. Viidatud on üksnes hea õigusloome ja normitehnika eeskiri (HÕNTE) erandile, kuid ei põhjendata erandi kasutamist konkreetse eelnõu osas. Seega palume lisada ka sisulise põhjenduse erandile. Kuna eelnõuga vähendatakse mitmete sihtrühmade halduskoormust, siis on mõju eelduslikult neile positiivne, kuid tõendamist vajab, kas sellega ei kaasne uusi nõudeid, kohustusi või piiranguid ja kohanemisvajadust neile või kellelegi teisele. Lisada info, kuidas tuvastati muudatuste vajadus. Kas siia panustasid nt ka mõjutatavad sihtrühmad ise (ettepanekud tulid neilt?), toimusid sihtrühmade kaasamised ning kuivõrd on muudatuste näol üldse tegemist olukordadega, kus oleks saanud kaaluda nt erinevaid alternatiive.</p> <p>Viidatud info tuleb kajastada HÕNTE § 42 lg 2 kohaselt seletuskirja 2. osas („Seaduse eesmärk“).</p> <p>2. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõjuanalüüsi kohta.</p>	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja vastavalt täiendatud.
-------------------------------	----	--	--

Andmekaitseinspeksioon		Nõustume Justiits- ja Digiministeeriumi I kooskõlastusringil esitatud tähelepanekutega Seadme ohutuse seaduse (SeOS) §-ga 12 reguleeritud infosüsteemi kohta, et nimetatud andmekogu regulatsioon ei vasta isikuandmete nõuetele. Andmekogu puhul tuleb seaduse tasandil kehtestada 2 (2) isikandmete taatlemise eesmärk ja ulatus, töödeldavate isikuandmete koosseis (hetkel on andmete koosseisud toodud andmekogu põhimääruse lisas 1), vastutav töötleja ja andmete säilitamine. Palume täpsustada, millal on kavas teha vastavad muudatused SeOS-es.	Selgitatud. Seadme ohutuse seaduse muudatus on ministeeriumis välja töötamisel ja saadetakse kooskõlastamisele 2026. aasta alguses.
Alkoholiseaduse muudatused			

Justiits- digiministeerium	ja § 1 p 15	<p>Eelnõu § 1 p-ga 15 nähakse ette pikem üleminekuperiood ettevõtjate jaoks, kes sätte jõustumise ajal e-kaubanduses tegutsevad (01.01.2027). See tähendab, et ettevõtjad, kes seaduse jõustumise hetkel e-kaubandusega ei tegele, aga alustavad peale seaduse jõustumist tegevusega, neile kohalduvad eelnevalt toodud sätetes nimetatud nõuded koheselt.</p> <p>Palume läbi viia põhiseaduspärasuse analüüs ja täiendada seletuskirja veenva põhjendusega, miks koheldakse ettevõtjaid erinevalt. PS § 12 lg 1 riive on, kui ebavõrdselt koheldakse sarnases olukorras olevaid isikuid. Võrdsuspõhiõiguse kontrollskeemis tuleb muuhulgas hinnata, kas eesmärk on legitiimne, st kas ebavõrdsaks kohtlemiseks on mõistlik ja asjakohane põhjus. Asjaolu, et ettevõtjad on alustanud enda tegevusega erineval ajal, ei pruugi olla piisav põhjus, et neid erinevalt kohelda.</p> <p>Eelnõu seletuskirjas tuleks tuua põhiseaduspärasuse analüüs seletuskirja 3. osas “Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs” eraldi viimase alajaotusena välja. Kui loetavuse huvides on mõttekam esitada põhiseaduspärasuse põhjalik analüüs konkreetse sätte põhjenduse juures, saab seletuskirja 3. osa viimases alajaotuses esitada viite vastavale argumenteeritud analüüsile ning alajaotuses esitada üksnes kokkuvõtlik järeldus. Või vastupidi, põhjalik analüüs esitatakse viimases alajaotuses ning vastavat piirangut sisaldavate normide juures on viide eraldi alaosas esitatud põhiseaduspärasuse analüüsile.</p> <p>Kaaluka põhjuse puudumisel palume panna hilisem rakendusaeg kõigile ettevõtjatele samasugune, st kaotada erinev üleminekuaeg ettevõtjatele sõltuvalt tegevuse alustamise ajast.</p> <p>Täiendavalt palume arvestada eelnõu faili kommentaaris toodud märkustega normi sisu osas.</p>	<p>Arvestatud. § 1 p 15 on eelnõust välja jäetud.</p> <p>Eelnõust võeti välja ka pärast I kooskõlastusringi lisatud kohustus ettevõtjatele e-kaubanduses enne alkohoolse joogi tehingu lõpuni viimist e-identimise kaudu kontrollida isiku täisealisust, kuna muudatus vajab täiendavat mõjude analüüsi ja laiemat kaasamist.</p>
-------------------------------	-------------	---	---

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	§ 1 p 12	<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) esitab arvamuse alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta. Kuna Kaubanduskoja 29.10.2025 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile saadetud arvamust ei ole arvestatud ega kajastatud eelnõu kooskõlastustabelis (eelnõu lisa 2), siis esitame oma seisukohad uuesti. Oleme eelnõu uuendatud versiooniga tutvunud ning Kaubanduskoda ei toeta eelnõu § 1 p-i 12, mille kohaselt lisandub e-kaubanduses alkoholi tellimisel lisakontrollikiht. Eelnõu kohaselt peab ostja e-poeest alkoholi ostes enne tellimuse tegemist tuvastama ostja vanuse e-identimise kaudu (ID-kaart, Mobiil-ID, Smart-ID). Järgnevalt selgitame, miks Kaubanduskoda plaanitavat muudatust ei toeta.</p> <p>1. Vastuolu eelnõu eesmärgiga ning hea õigusloomega</p> <p>Kaubanduskoda toetab eelnõu algset eesmärki vähendada bürokraatiat ja lihtsustada ettevõtjate halduskoormust. Samas tekitab küsimusi eelnõu § 1 p 12, mis hoopis suurendaks ettevõtete koormust.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul ei ole aktsepteeritav, et eelnõu, mille eesmärk on vähendada bürokraatiat, täiendatakse punktidega, mis hoopis suurendavad bürokraatiat. Selline muudatus ei ole kooskõlas eelnõu algse eesmärgiga ega vasta hea õigusloome tavadele. Meie hinnangul vajab see ettepanek tavapärast seadusloome protsessi, sh põhjalikku mõjuanalüüsi ja avalikku arutelu. Seetõttu leiame, et uue nõude käsitlemine tuleks viia läbi teise eelnõu raamesse, kus seda saaks adekvaatselt hinnata ja kaaluda alternatiive. Käesoleval juhul on antud punkt eelnõusse lisatud menetluse poolepeal, mis ei ole kooskõlas hea õigusloome tavaga.</p> <p>2. Kulude kasv</p> <p>Lisakontrollikiht e-kaubanduses alkoholi tellimisel toob keskmise e-poe jaoks olulise lisakulu: esmase arenduse maksumus on hinnanguliselt ca 5000 eurot ning lisanduvad jooksvad kulud. See</p>	Arvestatud. Alkoholiseaduse muudatus, millega oli plaanis lisada vanuse kontrollikohustus enne tellimist e-kaubandusest on eelnõust eemaldatud. Muudatus vajab täiendavat mõjude analüüsi ja laiemat kaasamist.
-----------------------------	----------	--	---

		<p>suurendab ettevõtjate kulukoormust ja vajab enne põhjalikku mõjuanalüüsi.</p> <p>Kaubanduskoja ettepanek: Kaubanduskoda ei toeta eelnõu § 1 p-i 12 ning palume antud sätet eelnõusse mitte lisada. Palume ettepaneku suhtes viia läbi tavapärane seadusloome protsess, sh põhjalik mõjuanalüüs ja avalik arutelu.</p>	
Eesti Väikepruulijate Liit	§ 1 p 12	<p>Eesti Väikepruulijate Liit (EVPL) peab vajalikuks märkida, et “kaasamine” ei ole meie arust päris see, kui algupärast kommentaarideks saadetud eelnõud muudetakse ja täiendatakse teiste ametnike poolt ning siis antakse lihtsalt teada, et nüüd on see eelnõu nüüd siis selline ja rohkem kommentaare ei soovita. Hetkel jääb kooskõlastustabelist petlik mulje, et EVPL on eelnõuga ilma kommentaarideta nõus olnud, sest eelnõu algele versioonile meil tõesti kommentaare ei olnud.</p> <p>Täpsemalt ei olnud algses versioonis e-kaubanduse puhul ostja isiku tuvastamist enne tehingu tegemist, kuid lõplikku versiooni on see siiski lisatud. Tõsi, Sotsiaalministeerium küsis privaatselt EVPLi arvamust selle kohta, mille me ka andsime, kuid avalikku arutelu ei toimunud, veel vähem saime aimu eelnõu olulisest muutusest. EVPL on bürokraatia kasvu vastu irooniliselt läbi bürokraatia vähendamise eelnõu. Toon siinkohal ära ka väljavõtte meie vastusest Sotsiaalministeeriumile:</p> <p>“Ostja vanuse tuvastamise nõue tellimisel kasutades Smart IDd või mõnd muud samaväärset vahendit sulgeks koheselt kõikide väiketootjate /---/ e-poed, sest sellise lahenduse sinna juurdepookimine on väga kulukas, sest nõuab IT arendust ja ilmselt ka paljudel juhtudel e-poe platvormi vahetust. IT firmad saaksid küll tööd ja mõned e-poe platvormid kliente juurde, kuid lõpuks</p>	<p>Arvestatud. Alkoholiseaduse muudatus, millega oli plaanis lisada vanuse kontrollkohustus enne tellimist e-kaubandusest on eelnõust eemaldatud. Muudatus vajab täiendavat mõjude analüüsi ja laiemat kaasamist.</p>

		<p>väheneks lihtsalt masstoodangule alternatiivsete toodete pakkumine.”</p> <p>Kuigi eelnõu annab võimaluse e-identimist vältida, siis juba selle lisamine seadusesse võib olla vastuolus Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu avaldusega 1/2025 vanusetuvastuse kohta. Palume, et Justiits- ja Digiministeerium (või AKI) annab ka sellekohase hinnangu.</p>	
Elektroonilise side seaduse muudatused			
Justiits- digiministeerium	ja § 2 p 4	<p>Eelnõu § 2 p-ga 4 asendatakse sõnad „Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Infosüsteem“ sõnadega „Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteem“ vastavas käändes.</p> <p>Koostöötabelis on märgitud, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi andmekogu regulatsiooni ja põhimääruse osas tehtud tähelepanekutega arvestatakse ning vastavad muudatused on plaanis teha seadme ohutuse seaduse (SeOS) muudatusega. Palume täpsustada koostöötabelis SeOS muutmise eelnõu ajakava, kuhu kõnealused muudatused on kavandatud.</p>	<p>Selgitatud. Seadme ohutuse seaduse muudatus on välja töötamisel ja saadetakse koostöötamisele 2026. aasta alguses.</p>

	§ 2 p 15	<p>Eelnõu § 2 p-ga 15 tunnistatakse kehtetuks elektroonilise side seaduse (ESS) § 102¹.</p> <p>JDM palus esimesel kooskõlastusringil kõnealuse sätte regulatsioon üle vaadata, et see ei dubleeriks riigisisesele õigusele Euroopa Liidu määrust ega kordaks isikuandmete kaitse seaduses sätestatud. Nüüdseks oleme aga tuvastanud, et kõnealuse sättega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EL, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), ning mis on erinorm Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) suhtes (vt IKÜM art 95). Sellest tulenevalt palume ESS § 102¹ kehtetuks tunnistamine eelnõust siiski välja jätta.</p>	Arvestatud.
Tarbijakaitse seaduse muudatused			
Justiits- digiministeerium	ja § 5 p 4	<p>Eelnõu § 5 p-ga 4 täiendatakse tarbijakaitse seadust (TKS) normiga tarbijavaidluste andmete säilitamise kohta (kavandatud § 45¹).</p> <p>Sättest ei ole selge, kui kaua säilitatakse andmeid ja dokumente. Soovitame tähtaja määrata tarbijavaidluskomisjoni menetluse lõppemisest arvates, kuna menetluse lõpp ei pruugi olla üksnes vaidluse lahendamine, vaid ka rahuldamata jätmine või ka tarbija poolt avalduse tagasivõtmine.</p>	Arvestatud. Eelnõu teksti on muudetud ning sätestatud, et kolm aastat hakkab kulgema tarbijavaidluskomisjoni menetluse lõppemisest arvates.

	§ 5 p 5 ja 7	<p>Eelnõu § 5 p-dega 5 ja 7 muudetakse TKS-is tarbijavaidluste komisjoni (TVK) sekretariaadi rolli.</p> <p>Kuivõrd sisulisi õiguslikke kaalutlusotsustusi selle kohta, milliseid vaidlusi TVK menetleb ja milliseid mitte, teevad muudatuste kohaselt edaspidi Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ametnikud (vt täpsemalt JDM märkust esimesel kooskõlastusringi kooskõlastuskirjas), kelle sõltumatuse kohta regulatsioon puudub ja kelle puhul ka ei saa tegemist olla sõltumatute isikutega, kuivõrd nad on täitevvõimu rolli täitvad ametnikud, kes on alluvussuhtes, ei ole tulevikus tagatud, et TVK on sõltumatu vaidlusi lahendav organ, mida näeb ette TKS § 40. Seega on muudatuste tulemusena TKS-i regulatsioon vastuoluline.</p> <p>Palume jätta TKS § 47 vastavad muudatused eelnõust välja.</p>	Arvestatud. Eelnõust ning seletuskirjast on eemaldatud muudatused, millega laiendatakse sekretariaadi pädevust.
	§ 5 p 10-12	<p>Eelnõu § 5 p-dega 10-12 muudetakse TKS-i seoses istungite salvestamisega.</p> <p>Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks kõik protokollimist puudutavad nõuded (vt sisunõudeid TKS § 54 lg 1¹), kuid nõudeid helisalvestamisele ei kehtestata. JDM tegi esimesel kooskõlastusringil märkuse, milles palusime mh kirjeldada, mis nõuetele eelnõu koostajate hinnangul peaks helisalvestamise protseduur vastama.</p> <p>Seletuskirjast see ei selgu, täpsustatud ei ole ka eelnõu.</p>	Arvestatud. Eelnõu seletuskirjas on selgitatud, kuidas toimub istugi salvestamine (Microsoft Teamsi vahendusel) ning salvestuse pealkirjaks lisatakse konkreetse tarbijavaidluse number. Lisaks on seletuskirjas selgitatud, et enne istungi salvestamise algust informeeritakse vaidlevaid osapooli: 1) istungi salvestamisest; 2) selles, et salvestisega on võimalik hiljem tutvuda; 3) salvestised on kättesaadavad vaid vaidluse osapooltele ning TTJA-le, s.t

			salvestisi avalikult ei jagata; 4) salvestisi säilitatakse kolm aastat arvates tarbijavaidluste komisjoni menetluse lõppemisest.
Andmekaitseinspeksioon	§ 5 p 4	<p>Eelnõu § 5 p-ga 4 täiendatakse tarbijakaitseseaduse 6. peatüki 1. jagu §-ga 45¹, mis sätestab tarbijavaidluse andmete säilitamist. AKI hinnangul ei ole eelnõus pakutud regulatsioon piisavalt selge. Kavandatava § 45¹ lg-s 2 nähakse ette, et menetluse käigus kogutud dokumente säilitatakse arhiiviseaduses ja selle alusel antud õigusaktides ettenähtud korras. AKI hinnangul on tegemist sisutühja sättega, kuna see tegelikult ei reguleeri midagi. Arhiiviseadus ei näe ette korda TTJA menetluse käigus kogutud andmete säilitamiseks ja kui tegemist on arhiiviseaduse mõttes arhiiviväärtusliku dokumendiga, siis seda arhiivi üleandmist ja säilitamist on reguleeritud arhiiviseaduses endas. Sama paragrahvi lg 3 sätestab, et menetluse käigus kogutud andmeid ja dokumente säilitatakse kolm aastat pärast menetluse ajendiks olnud õigusvaidluste lahendamist. Seletuskirjas on täpsustatud ainult, et menetluse käigus kogutud andmeid ja dokumente säilitatakse kolm aastat ka juhul, kui tarbija on avalduse tagasi võtnud. Seejuures jääb selgusetuks, mida tähendab õigusvaidluse lahendamine. Näiteks tarbijavaidlus on lahendatud ja sekretariaat lõpetab menetluse, kui kaupleja rahuldab tarbija nõude (tarbijakaitseseaduse § 48 lg 7 p 1). Kas siis tähtaja arvutamise alguspunktiks on tarbija nõude lahendamine, sekretariaadi poolt menetluse lõpetamine või mingi muu hetk, nt menetluse lõpetamise jõustumine, ehk ebamääraseks jääb, millal tegelikult tähtaeg hakkab kulgema? Arusaamatu on ka see, kuidas tähtaeg arvutakse avalduse tagasivõtmise juhul, st kas tagasivõtmisest alates, sekretariaadi menetluse lõpetamisest või mingist muust hetkest. Lisaks puudub seletuskirjas põhjendus tähtaja pikkuse osas. Palume säilitamise regulatsiooni paremine läbi</p>	<p>Arvestatud ja selgitatud. Eelnõust on eemaldatud viide arhiiviseadusele ning § 45¹ lg-s 2 nähakse ette, et tarbijavaidluse käigus kogutud andmeid ja dokumente säilitatakse kolm aastat arvates tarbijavaidluste komisjoni menetluse lõppemisest kuna menetluse lõpp ei pruugi olla üksnes vaidluse lahendamine, vaid ka rahuldamata jätmine või ka tarbija poolt avalduse tagasivõtmine. Lisaks on seletuskirjas selgitatud, miks on andmete töötlemisel ja säilitamisel lähtutud just kolmeaastasest tähtajast.</p>

		mõelda, et isikuandmete säilitamise tähtaeg, sh selle arvutamise kord, oleks selgelt määratud ning põhjendada seletuskirjas, miks (mis eesmärgil) andmeid on vaja säilitada just sellise aja jooksul.	
--	--	---	--